

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény a szerkesztőség nevére küldendő.

Kiadóhivatal:

Strausz Sándor könyvkereskedése. Ide küldendőek az előfizetési díjak, nyilttérlek és hirdetések.

Telefon szám 34.

MURAKÖZ

Előfizetési árak:

Egész évre 8 kor.
Fél évre 4 kor.
Negyed évre 2 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Hirdetéseik jutányosan számítottak.

NYILTTÉR LETTÉTERE 50 FILLÉR.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Felelős szerkesztő:
ZRINYI KÁROLY.

Főszerkesztő:
MARGITAI JÓZSEF.

Kiadó és laptulajdonos:
STRAUSZ SÁNDOR.

1884.

XXV.

1909.

A 25 ÉVES „MURAKÖZ” ÜNNEPÉN.

E hó 18-án volt 25 éve annak, hogy csekély erők tudatában, de itju lelkesedéssel intéztünk felhívást Muraköz és a megye hazafias közönségéhez, hogy legyen segítségünkre egy, a Muraköz érdekeit szolgáló magyar s horvát nyelven megjelenő lap szerkesztésében és megjelentetésében.

Az akkori előfizetési felhívásban a következőkkel indokoltuk meg a lap megjelenésének szükségét:

»A »Muraköz« szerkesztésére hazafias és emberbaráti eszmék és célok ösztönöznek minket. Muraközben egy hazafias szellemen szerkesztett lapra nagy szükség van. A határon vagyunk. A nép a nem magyarországiakkal való mindennapi érintkezés által gyakran ki van téve annak, hogy hazafiúi érzelmei megingattassanak. A muraközi nép a Muraközt fekvésénél fogva és a többszöri ide-oda csatolgatás miatt külön —, önálló provinciának tekintli. Hísz úgy mondja, hogy: »túl a Murán Magyarország, túl a Dráván Horvátország«, ellenben Muraközt sem ide, sem oda, nem véli tartozónak. Ez így nincs jó! Minden Magyarországon lakó polgárnak tudnia kell, hogy a közös jó anya, a közös haza! A sem ide, sem oda tartozás eszméjének nem szabad tért engedni, s leginkább Muraközben nem.

Evégből szükséges, hogy a nép hazafiassága felett egy organum örködjék! A hazaszeretet ápolása, lapunk egyik célja. Ápolni fogjuk a hazaszeretetet anélkül, hogy akár horvát testvéreinket, akár slájer szomszédainkat, vagy bárkit is, kinek programunk nem tetszik, bántanánk, mert mi nem veszünk, hanem békében munkálkodni óhajtunk!

A lap másik célja emberbaráti eszmék szolgálatában áll. A muraközi nép a külvilágról semmit sem tud; nála minden tekintetben elmaradt állapotok észlelhetők. A földmívelési, állattenyésztési, gazdasági, kereskedelmi előnyöket, haladásokat, vívmányokat a nép nem ismeri, ez okból — és egyéb szükséges és hasznos ismeretek hiányában, nagyon el van maradva. Az elmaradás oka az, hogy ~~évtizedeken keresztül nem olvasott semmit, mert nem is volt mit. Az ő nyelvén, az ő fölfogásához mérten, még nem írt neki senki.~~

A népet ily állapotban hagyni nem szabad, mert a dolog évtizedek múlva bosszulja meg magát! Ezen is segíteni óhajt e lap. Mi a népet tanítani fogjuk, mulattatva fogjuk a jó erkölcsöket, a vallásosságot, a megbízhatóságot, az okszerű gazdálkodást terjeszteni és ezzel kiemelni igyekszünk szellemi hátramaradottságából.

Kijelentjük egyúttal, hogy minket nem az a cél vezérel, hogy a vidéki lapok számát szaporítsuk. A mi zászlónkra »Muraköz« van írva, annak a történeti nevezetességű vidéknek a neve, melynek népe elhagyva áll őrt itt a határon s teljesíti hazafiúi kötelességét, dacára annak, hogy hazafiúi érzelmeinek tiszta búzája közé, gyakran hintenek konkolyt.

Nagy szükség volt abban az időben lapunk megjelenésére! Drávántúli testvéreink túlzó eszmék szolgálatában álló része, ép úgy, mint ma mindent elkövettek, hogy a Muraköz közel százezernyi horvát ajkú lakosságát, saját céljaiknak megnyerjék. A Szent István koronájától való elszakadás törekvései úgy megvoltak akkor, mint ma is megvannak. A törekvő Hunyady és barátja az Ilokon elhunyt Kapisztrán János, a lepoglavai zárda kriptájában nyugvó Corvin János, Dugovich Titusz, Jurisics Miklós, a szigetvári Zrínyi, annak méltó ivadéka Zrínyi a költő és testvére Zrínyi Péter, s a vele martir halált szenvedett Frangepán, Rákóczy anyja, Zrínyi Ilona sat., a magyar és horvát nemzet közös történetének legszebb lapjain tündöklő közös nagyjaink által felújított, s örök időkre megerősített 800 éves rokonsági és bajtársi kötelekeket, túlzó horvát testvéreink fel akarták bontani és elszakítani, hogy új állapotokat létesítsenek a két, egymásra utalt nemzet életében. Elfelejtették a dicső múltat, a tatár, török és német hadaktól szenvedett közös bajokat, elfelejtették harcmezőn szerzett közös dicsőségeket, hogy saját elérhetetlen vágyaik szolgálatába hajtsák a horvát-szlavonországi jóra való horvát népet és sorsaikül nyerjék meg a Muraköz, horvát nyelvű magyar lakosságot.

Egyrészt ezen törekvések elleni védelem, másrészt a muraközi népnek gazdasági és közművelődési téren való elmaradása, voltak az okozói annak, hogy a lapot 25 évvel ezelőtt megindítottuk.

A muraközi nép lapunk megjelenését a legnagyobb lelkesedéssel fogadta, mert tudatára ébredt annak, hogy ha nem akar elmaradni és az emberiség versengésében elpusztulni, szükséges van az önművelődésre; és megértette azt, hogy nemcsak önmaga és kis szülővidéke érdekében, de a magyar haza iránt is kötelességei vannak. A nép lapunkat megjelenése óta büszkén vallja magáénak, szívesen olvassa azt, s annak további fentartása érdekében, örömmel működik közre.

A midőn lapunk első negyedszázados pályáját megfutatta, méltán kérdezhetjük, vajjon volt-e 25 éves életének valami haszna és a lap törekvéseit kísérte-e valami siker? Mi, a kik részesei voltunk a multak küzdelmeinek és tanui vagyunk a jelen idő törekvéseinek, nyugodt lélekkel mondhatjuk hogy igen, lapunk a muraközi nép hazafias és kulturális előmenetele érdekében megette a maga kötelességét. S hogy a lapra nagy szükség volt a multban, és nagy szükség van reá a jövőben is, mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy hazafias törekvéseinkre nézve a drávántúli állapotok sokkal rosszabbak, mint a milyenek 25 évvel ezelőtt voltak; a Muraköz horvátajkú népének a drávántúliak részéről való elhódítása tekintetében pedig soha sem voltak nagyobb és erőszakosabb törekvések, mint a jelenben vannak.

Mi már nem veszünk részt lapunk küzdelmeiben, ámde a 25 évvel ezelőtt, lapunk útján felszínre került eszmék és törekvések élnek, s élni fognak, míg a lapunk szellemében nevelkedett muraközi hazafias fiatalabb nemzedék, megteszi a kötelességét szülővidéke és a haza érdekében. Meg vagyunk arról győződve, hogy a fiatal erők ép úgy fogják teljesíteni kötelességüket a jövőben, mint mi e lapnak régi munkásai, kik a munkából, a multban már eléggé kivettük a magunk részét.

A midőn tehát mindazoknak a t. munkatársainknak, a kik a 25 éves »Muraköz« negyedszázados tevékenységében munkásságukkal oly igaz lelkesedéssel vettek részt, ezuttal is köszönetet mondanánk s Muraköz hazafias lakosságának lapunkat további szíves támogatásába ajánlanók: a »Muraköz« hazafias és emberbaráti további munkálkodására, fennállásának negyedszázados évfordulója alkalmával. Isten áldását kérjük!

Margitai József.

Van-e szükség még egy lapra?

Irtta: ZRINYI KÁROLY.

Most, hirtelen a «Muraköz» a Gondviselés különös kegyeiből, a közönség jóakarató támogatásával, pályafutásának negyedszázados évfordulójához ért, aktuális dolog részemről, hogy mint a lapnak ez idő szerint felelős szerkesztője elmélkedjem afölött: vajjon megfelelt-e a »Muraköz« annak a misszióknak, melynek cégére alatt, 25 éven keresztül, hétről-hétre megjelent; s hogy igazolt-e azoknak a törekvése, kik a Muraköz működésével megelégedve nincsenek s tolyton azon kísérleteznek, hogy igényeik kielégítésére egy új heti lapot indítsanak.

Az előző cikk, melyben a Muraköz megalapítója s első szerkesztője visszapillant a lefolyt harmadfél évtizedre, arra a konklúzióra jut, hogy a Muraköz, amit ígért, azt be is váltotta. A vidéki lapra aránylag hosszú idő alatt a Muraköz elég megpróbáltatásnak volt kitéve. S a lap a megpróbáltatások tűzkohójában mindenkor emberül állotta meg a helyét. Nem működött ugyan sípaddal, trombitával; de hivatásait állandóan teljesítette. Társadalmi kotteriákat nem szolgált. Eszméket cserben nem hagyott. Köpönyegbe soha nem forgatott. Erkölcsstelen elveket nem hangoztatott. Könyveműen nem támadott. Gyáván nem hátrált. Hanem mindenkor a tisztesség korlátain belül igyekezett három szent célt szolgálni: a társadalmi békeséget fenntartani, a muraközi nép anyagi és szellemi javait előmozdítani s a magyar hazafiaságot és kulturát ápolni s fejleszteni.

És amikor mindezekről szó esett, a Muraköz mindenkor bátran, megalkuvás nélkül állotta meg a helyét — annak a tudatában, hogy azzal, amit ezek keretében megtesz, egy végső ideálnak: a magyar állameszmének tesz szolgálatot. Végső eredményében a magyar egységes állami épületnek a kiépítésében való szerény közreműködésre vállalkozott. S ha csak parányi mértékben is hozzájárult ehez, missziójának eléget tett: mert itt a határszélén, három, idegenérzületű ország összeszögellésében, nem mindennapi, nem könnyű munkát teljesít az, aki az állameszmének szolgálatában munkálkodik afölött való örködésben, hogy az állameszme, itt a végvidéken, semmi tekintetben csorbát ne szenvedjen.

Nem mondjuk, hogy Muraközt a magyarságnak mi mentettük meg; hogy a mi közreműködésünk nélkül Muraköz talán már régen a horvát sovén eszmék torkában lenne; de hogy Muraköz megtartása s megmagyarosítása a mi legfőbb törekvésünket is képezi: ennek bizonyossága egész tisztességes multunk: bizonyossága az az izzó laj- és hazaszeretet, melynek lapunk hasábjain mindenkor kitejeztél adtunk s mely érzelmét Muraköznek legelrejtettebb rétegeiben is elterjeszteti törekedünk.

S hogy ekörül való önzetlen fáradozásainkban mégse részesülünk mindenfelől osztatlan támogatásban, hanem egyik irányban határozottan gáncs is ér: azt ugyan ösztönt sajnáljuk, róla azonban éppenséggel nem tehetünk. Hogy egyházellenes bélyeget sütnék ránk; hogy ránk fogják, hogy a vallás s az egyház felkent szolgálói: a papok ellen foglalunk állást, azok ellen küzdünk — az minket lep meg elsősorban. Tiltakoztunk is ez inszINUÁCIÓ ellen mindenkor: ez ünnepies pillanatban is tiltakozunk ellene: mert működésünkben ezt a tendenciát senki ki nem magyarázhatja. Mi az egyes felmerült

esetből kifolyólag nem a vallás, nem a templom, nem a pap ellen harcoltunk, de küzdöttünk s a jövőben is küzdünk az ellen: hogy éppen a templom legyen Muraközben az az egyetlen hely, ahonnan az ellenséges eszmék útra keljenek; ahol egyik-másik lelkes, magáról megfellekedve, állása fenségével visszaélve, befolyását kihasználva, oly megjegyzéseket kockáztasson, oly eszméket hirdessen: melyek ezen a békés nemzetiségi vidéken nemcsak a papi taláron ejtettek mocskot, de csorbát ütnek azon a piedesztálon is, melyen mi a magyar állameszmének mindenek túragyógó, legfenségesebb oszlopát felépíteni akarjuk.

Lelkiismeretünk tehát tiszta s nincs is mit magunkra vetnünk, mert nem mi vittünk bele disszonáns hangot a harmóniába, melynek itt az összes értelmiség részéről uralkodnia kellene. Sőt nekünk fáj legjobban látni ezeket az elütő jelenségeket, melyek zavart idéznek elő általános hazafias törekvéseinkben. S kétszeresen fáj, mert ismerjük a forrást, ahol ezen eszmék fakadnak s tudjuk a tendenciákat, ahová azok irányulnak.

Kötelességünk tehát látni és résen lenni, az egészségtelen hajtásokat nyesegetni, a burjánt irrogatni. Mert itt az összes tényezőknek vállalva kell közreműködniök abban, hogy ne csak védekezzünk idegen ellenséges áramlatok ellenében, hanem hogy egyesült erővel törekedjünk, hogy Muraközben a magyar nyelv és érzés oly mértékben terjedjen és érvényesüljön, ahogy ezt a Haza érdekei megkívánják.

Amikor tehát ebbeli kötelességünket teljesítjük, nem adunk okot az egyházi köröknek arra, hogy a Muraköz működését kifogásolják. Hazafias kötelességünket teljesítettük akkor is, amikor az általunk kifogásolt eseteket szóvá tettük. Nem az egész testület nem az egész klérust illette a támadás — az eszünk ágában sem volt — hanem az egyedül azok ellen irányult, akik erre rászolgáltak, akik megérdemelték, hogy rájuk újjal mutassunk, mint olyanokra, kikben az idegenből magukkal hozott idegen eszmék még mindig erősebbek, mint ama erkölcsi belátás, melynek bennök hosszas itt tartózkodásuk folyamán már régen ki kellett volna alakulnia.

Ezzel pedig csak a többi, hazafiasan gondolkozó lelkésznek tettünk szolgálatot. Mert amikor a kifogásokra rámutattunk, a hazafias lelkészeket mostuk tisztára; a maguk tisztaságukban állítottuk őket a történelem ítélőszéke elé, mely egykor a muraközi papság hazafias érzülete fölött ítéletet lesz hívatva mondani.

S hogy ezt a célunkat annál biztosabban elérhessük, az ő közreműködésükre is lenne szükségünk. Tisztító munkánkat az ő közreműködésével annál sikeresebben teljesíthetnők.

A hazafiasan gondolkozó papság új gondolatokat, új termékeny eszméket hozna be a Muraköz lelkivilágába.

Nem új lap kell tehát, mely a Muraköz »vallástan« működését ellensúlyozza, hanem a lelkészar szellemi támogatása kívánatos, hogy a Muraköz hivatásának minél eredményesebben megfelelhessen. Ha célt akarunk érni, egyesült erővel kell közreműköd-nünk. Kevesen vagyunk s ha mi is, mint ellenségek állunk egymással szemben, szent ügyünket soha diadalra nem juttathatjuk.

Ne két meszyén haladjunk tehát; ne két irányban küzdjünk; ne forgácsoljuk szét erőnket; ne törjünk egymás megromlására; hanem mint tisztességesen gondolkozó haza-

fiak, fogjunk össze s dolgozzunk együttesen a Muraközben a vallásos érzületű hazafias Muraköz boldogítására. A negyedszázados évfordulónak az lenne a legrealisabb gyümölcse; ha egymást megérténők, ha egymásnak jobbot nyújtánánk s ha egymást törekvéseinkben kölcsönösen támogatnók!

Egy emberöltő.

Irtta: HALLÉRY JENŐ.

Mikor egy nagyhatalom vagy dinasztia »szuronyaira támaszkodik«, a szuronyok csodálatosképp nem öt nyársalják föl, (eltekintve a speciálisan török viszonyoktól), hanem azt, aki a bajonettől megalapozott erőre tart, aki a bajonettől megalapozott erőre tart.

Mikor a sajtó-hatalom tollában keresi és találja meg etikai erőforrásait, voltaképpen csak nagyhatalmasdit játszik. A kettő között csak az a csekély kis különbség ölik eszünkbe, hogy amíg amaz az ököljog jegyében küzdve, fizikai erejével hat a közérzésre, addig emez erkölcsi hatalmával imponál. Azt félve tiszteljük, ezt szeretve féljük.

És erre a morális tényezőre nagy szükségünk van. Nemcsak azért, mert a sajtó magatudatosan harcol nemzeti eszményekért és elvekért; nemcsak azért, mert a sajtó Akhilles lándzsája, amely a maga-dölte sebet maga gyógyítja is meg, hanem katexochén azért, mert művelődést terjeszteni, nemzeti öntudatot ébren tartani, eszme-harcot eredményesen megvívni és az erőszak túlkéit letörni a mai bonyodalmas és tartufkődően csalatinta társadalmi viszonylatok között csakis a sajtó erejével lehet.

Ma, midőn a »Muraköz« negyedszázados multjának emlékeit idézzük elő: ezek a fenn érintett gondolatok rajzanak föl tudatunkba.

Egy emberöltő, amely küzdelmes évek verejtékes munkája közben vásolt le: nem csekély korhatár az időtlen idő méreteiben kifejezve. Nem csekély sem időben, sem sikerben.

Ez a lap úgy a multban, mint a jelenben, két fontos és épp ezért erkölcsi felelősségben súlyos cél megválasztásán munkált: fokozta a kulturát és magyarosította. Nem erőszakkal, de egyetemes erővel; óvatosan de nem gyáván; számat vetve fegyvereivel, de soha meg nem alkudva a viszonyokkal; apintatosan, de nem tapogatózva; bizakodva a kecsgetető jövőben, de el nem bizakodva az elért siker felett; öntudatosan, de nem vakmerően. Elszántan, de nem elkéservedve.

Irányított. Vigasztalt. Bátorított. Főlemelt. Vezetett, de nem vezettette magát. Kockáztatott népszerűséget, hogy megmentse az eszmét. És mikor megmenté az eszmét: meglette népszerűségét.

A »Muraköz« ma, nemzeti és társadalmi vonatkozásaiban egyaránt: közszükséget elégít ki.

Mi ez a közszükséglet?

A fiziológia tanítja és Du-Bois-Reymond be is bizonyította, hogy az idegszál közepére gyakorolt hatás az ingert két irányban vezet: tova, jobbra is, balra is, föl is, le is.

Ami az ember életműszereit közt az idegszál: az a társadalmi alakulatokban a sajtó. A legfinomabb és legérzékenyebb élet-tani organum, amely az alúrlól (nép) fölé fel gyakorolt bármily ingerre épp oly gyorsan és hathatósan reagál, mint a felülről lefelé nyomuló szellemi eszmeáramlatok irritálásaira.

A »Muraköz«, mint sajtószerz az eszmények homlokerében áll. Nincs, nem lehet a szövényes társadalmi szervezetnek oly intézménye vagy mozzanata, amely ezen a

sajtó igegein át ne suhanna s azt meg ne reszketetné. Ine a közszükség jelentkezése: figyel és bírál; megítél, de el nem itél.

Ha igaz az (pedig ez kétségtelen), hogy a néptanító lelkesedése hasonló ahhoz a manométerhez, amely a gát feszültségének fokmérője: úgy bizonyára igaz az is, hogy a sajtó egy permanens jellegű feszültség szellemi manométere, amelynek fok-mutatói állandóan a piros vonalon vannak.

A »Muraköz« nemcsak hangoztatta, hogy a kulturáért szenvedni és harcolni kell; de ő maga volt az a gyújtópont, ahonnan a kis szigetország minden falujába és vityillójába bevetítette a felvilágosodottság az ő fényforrásait épp úgy, mint az izzó huzaszteret a maga foszforeszkáló melegét, amely nemcsak világít, de hevit is.

A »Muraköz« sohasem tartozott azok közé a handa-bandázó és bankettokon nagy-képüsködő hazafly típusok közé, akik olyan sokat emlegetik a fehér asztalnál azt, hogy »itt, a határszélen« stb. Azok az urak meg sem gondolják, mily felelősségnek a kölcsonét kanyarítják a nyakukba, mikor a »határszélel« szavalnak. Ez a szavalt csak oly értékű, mint a »Gruss aus Csáktornya« felirású képeslap. Se magva, se hatása, se gyümölcse, sem hatóereje nincs. — Ez a lap nem emberek, hanem eszmék ellen villogtatta acélját, ha azok tévesek. vagy nemzetellenes irányzatúak voltak. Inkább védőleg, mint támadóan. Nem kereste, de állta a harcot és — magyarosított. És hogy jól megválasztott fegyverekkel küzdött: bizonyítja az, hogy a muraközi nép nem ellene fordult, hanem melléje szegődött.

És hogy jól is megállta a sarat, bizonyítja a sok áll. iskola és bizonyítja — 25 éves fennállása.

A sajtó névtelen bajvivőinak elismerés nem jár. Ez nálunk a közfelfogás.

De vajjon nem elismerés-e a becsülettel végrehajtott munka tisztá öntudata és az eszme győzedelme?!

Eőtövs br. is csak azt kívánta, hogy: eszmei győzedelme legyen emlékjele.

Mink is azt kívánjuk a »Muraköz« harcos-gárdistáinak — nem! pionírjainak, hogy

adjon Isten áldást további munkájukra is, hogy sajtójuk éljen, virágozzék és gyarapodjék; mert a gondolatok diadalának föltétele: az élet; gyümölcse a — babér és gyarapodása — az erő.

Ero nélkül pedig nincs élet, nincs szabadság, nics jogfejlődés. Éljen a Muraköz magyar életet adó »Muraköz« és a »Muraköznek« erőt kölcsönző magatudatos Muraköz.

Jubileumi levél.

Irta: SCHWARZ LAJOS dr.

Strausz Sándor, a »Muraköz« kiadója, jóindulatú, kedélyes ember és mert ilyennek ismerik, néha fel sem tűnik, hogy egy-egy ártatlannak látszó mondatában mily gúny rejtezik.

Engem hosszabb idő előtt ünnepiesen felkért arra, hogy a »Muraköz« 25 éves jubileumára cikket írjak. Szolgálatra kész kérdésemre, hogy mikorra legyen kész a cikk, természetes egyszerűséggel ezi felelte: »Tizenkét év múlva.«

Megtréfáltatásomért most bosszút állhatnék, ha a »jubileum« szó eredeti jelentésének kifejtésére a kiadó adósait egy különös követelésre bírnám.

Palesztinában minden ötvenedik esztendő általános jubileumi esztendő volt. Ez ében az e'adott birtok visszakerült eredeti tulajdonosához, az összes adóságokat pedig el kellett engedni. Ez lehetett csak az igazi jubileumi öröm!

Hátha a »Muraköz« kiadójának adósai is megragadnák most az alkalmat, hogy a »Muraköz« jubileuma ötletéből tartozásaik elengedését követeljék!

De nem vagyok bosszúálló és azért fel sem keltem e gondolatot az adósok elméjében. Nem keltem fel két okból.

Először, mert a lap ezen jelentőséges ünnepén úgy érzem, hogy a lefolyt 25 esztendő alatt oly kevésse teljesítettük tartozásunkat a »Muraköz«-zel szemben, hogy e tartozás elengedését csak pirulva és jogtalanul kérhetnők. Tulajdonképen az kellett volna, hogy környékünk egész értelmisége a »Muraköz« munkatársának szegődjék. Nekünk,

tollforgató embereknek, időről-időre mégis csak sürűbben kellett volna a lap hasábjait felkeresnünk, a közérdekl ügyekhez nyíltan hozzászólunk, társadalmi életünk kérdéseit megvitatunk, bajaft minden oldalról megvilágítunk! Legtöbűnk megelégedett az-zal, hogy némely elkésett hir felett többé-kevésbbé tréfás megjegyzést tegyen, de cikket írni, a lapba változatosságot belevinni, azt az aktuális kérdések megbeszélése útján köz-életünk hű és teljes tükrévé megtenni, hányan kísérelték meg?

Ezért mondom: Ne tartozásunk elengedését követeljük, hanem tölkeljük el, hogy a »Muraköz«-t, e csáktornyai taljából sarjadzót hajtászt gondos szeretettel fogjuk ápolni, megteesszük igazi közéleti poronddá, ahol síkra szállunk minden helyes eszme, minden jogosult érdekirány, minden méltó törekvés mellett!

Különösen nemes feladatnak pedig azt tartanám, ha mi, tanultabbak, szorosabb szellemi és érzelmi kapcsolatot igyekeznénk létesíteni a Muraköz értelmisége és horvát nyelvű földműves népe között, hogy az a szabadabb szellem, amely az értelmiséget áthatja, töltse el a nép gyermekeit is. Ha a nép az östermelés révén teszi a felsőbb osztályok megélhetését és működését lehetővé, úgy csereszolgálat fejében iparkodjunk a nép közkincsévé tenni minden gyakorlati tudnivalót, művészeti és irodalmi fogékonyságot, amely értelmét fejleszti, életét megjavítja és lelkét igazi élvezetekkel gyarapítja.

Másodszor pedig azért nem akarom a kiadó úr tréfáját megtorolni, mert talán csak-úgyan jobb lett volna a jubileumi cikket már 12 év előtt megírni.

Mintha akkor még sokkal egészségesebb szellem lengte volna át egész társadalmi életünket. Mintha akkor még barátság és rokonézés kötött volna össze bennünket! Mintha sokkal üdöbben virítottak volna azok az eszmék, amelyek egyesegyedül méltók az erkölcsi tökéletességre törekvő művelt emberhez!

Ma idegenül haladunk el egymás mellett. Nemritkán ellenséges szemmel mérjük egymást, minden különösebb ok nélkül. Cso-

Stridó multja, jelene és jövője.

Irta: KOZMA IMRE.

I.

Muraköz a történelmi szereplésből kivette részét. Kisebb-nagyobb hadtörténelmi, kultúrtörténelmi, politikai esemény-knek volt színtere. Úgy-szólván minden falujában történt kisebb-nagyobb esemény, mely nevezetessé teszi. Csáktornya után a legnagyobb szerep jut a történelemben Stridónak, melyet a legutóbbi helységnevek magyarosítása alkalmával Stridóvárnak kereszteltek el.

E helység szerepel már a rómaiak idejében is. A strigovcsáki hegytető erős várak volt nekik itt. Nevezetes stratégiai hely lehetett ez. Erre enged következtetni a hely és azon körülmény, hogy a római birodalom déli részét az északival összekötő katonai főút erre vezetett keresztül. Köztudomású tény, hogy ha a rómaiak egy országban megvetették a lábukat, azt katonai erősségekkel látták el: és ezek körül gyarmatosokat telepítettek le. Ilyen gyarmatos telepít is lehetett. Legalább erre enged következtetni a Rimcsák elnevezés, melylyel Stridó környékének egyik részét nevezik. A várból ugyan már semmi sincs n, de nagyon is valószínűnek tartom, hogy ha a régi vár helyén és közelében ásatásokat eszközölnék, flette érdekes leletekre bukkannánk. Így első-sorban, ha mást nem is, de legalább a vár fundamentumát megismerünk. Ebből lehetne következtetni a vár nagyságára, erősségére. Nem lenne érdekelten a további kutatások árán megtudni azt sem, vajjon nincsenek-e földalatti alagutak, melyek a várat a vidékkel kötötték össze. Ha ilyeneket találunk,

mindenesetre lehetnének benne olyan tárgyakat, melyek világot vetnének a vár lakóinak foglalkozására belső életére.

De jött később a népvándorlás, mely mint mindenütt, úgy itt is pusztulást okozott. A vár ugyan nem pusztult el teljesen, de a nép szerepléséről, életéről hírt nem igen tudunk.

A magyar történelemben a vár újra szerepet játszik. Gazdái mindenkor ugyanazok voltak, kik a csáktornyai várat bírták. Hadakozások ugyan itt nem voltak, de azért a politikai életben szerepelt e vár. Állítólag két király is megfordult a strigovcsáki várbán. Egyik IV. Béla, ki midőn a gyászos végű mohi ütközet után menekül, itt tartott egy napi pihenőt. A másik pedig III. Endre, az utolsó Árpádházi király, kit a koronázását megelőző pártviszályok idején, ide zárt k egy időre.

A török világban már mindinkább pusztul a vár. A legenda szerint egyik gazdája igen rossz ember volt, kit Isten megbünteti akar-án, várat elsüllyesztette. De legyen ez bármiként, a vár az utolsó két évszázadban már nem szerepel, hanem az enyészett tette rá kezét. A várnak már nyomai is alig van, de emléket őrzik a néphagyományok és a történelmi feljegyzések.

Szerepel Stridó az egyháztörténelemben is. Állítólag Szt Jeromos, a kath. egyház egyik legnagyobb szent atyja, itt született Szt Jeromos írásaiban maga is tesz említést Stridóról, mint szüeteshelyéről, de némelyek azt állítják, hogy ez nem a muraközi Stridó, hanem a dalmáciai Stridó. Legyen akárhogy, a nép erősen hiszi, hogy Szt Jeromos itt született, s büszke rá. A Jeromos-kultuszt már ősidőktől vallásos buzgalommal ápolja. Van itt tiszteletere egy nagyon szép Jeromos-

kápolna, melyet az egyik Cilley gróf építtetett és melléje a zárdába pálosokat telepített le. Állítólag e kápolna telve volt műkincsekkel, de a templom leégett s a mostani csak a réginek újjalakítása.

A Pálcsok kezéből József császár alatt a báró Knezevich-család birtokába ment át s még ma is ott van.

Ami pedig a plebánia történetét illeti, arról keveset mondhatni. A legrégebbi iratok szerint 1334 évben alapították a plebániát. De ha elfogadjuk azon tényt, hogy itt valamikor püspökség is volt, akkor ezen iratok csak a plebánia újjászervezéséről szólhatnak.

II.

Ami Stridó jelenét illeti, arról nem lehet a legjobbat mondani. Népe szegény. A lakók túlnyomó többsége földművelő és első-sorban a szőlőművelést űzi. A föld kitűnő bort ad, de a filokészera e vidéket sem kímélte meg. Az állattenyésztést e nép nem űzi oly mértékben, hogy ez a jó bortermés hiányában anyagi boldogulását elősegíthetné. Valamelyes háziipar van, illetőleg e népben elég ügyesség van, hogy a háziipar kellő vezet és irányítás révén jó keresetforrásá váljék e népn-k. De sajnos, nincs alkalmas ember, aki ezt intézze, vagy ha van is, az a stridói sajnálatos viszonyok miatt a társadalmi szerepléstől, első-sorban is a nép vezetésétől távol tartja magát.

Van takarékpénztárunk is, mely nagyon szép missziót teljesít és hogy feladatát mily szépen betölti, azt mi sem bizonyítja jobban, mint hogy alig hároméves fennállása óta oly virágzásnak indult, hogy a legutóbbi kimutatás szerint évi öt-millió korona forgalma volt.

portok alakulnak egymás ellen, pedig működhethének egymás mellett is!

Ellentétes érdekek és irányok mindig voltak, vannak és lesznek. De újabb időben minden verseny ellenséges hadjáratá fajul. A megbecsülés helyett a lebecsülés lett a küzdelem vezérével!

Nem jubileumi örömhangulat fog el tehát bennünket, ha ezen állapotokat szemléljük! Egy évtized előtt talán még nem volt megingatva azon hitünk, hogy a barátság, egyenlőség, az előítéletek kiküszöbölése azon sarkcsillag, amely a gazdasági boldogulásban, tudományban, művészetben és erkölcsben előrehaladás, művelődő társadalmat vezérli s e hitünkben az öröm hangján szólhattunk volna meg a »Muraköz« jubileumán, amelyet utóvégre is közállapotaink szemléletétől és bírálatától különválasztani nem lehet!

De azért mégis: Sursum corda! Remélhetjük még, hogy a jelenlegi visszaesés után egy nemesebb áramlat hullámhegye magasabbra és előbbre vet majd bennünket.

A »Muraköz« pedig fejlődjék és virágozzék! Fejlődése és virágása kísérője és következménye legyen közéletünk fejlődésének és virágzásának. És adja Isten, hogy 25 év múlva, ha majd évfolyamainak ötvenedikét fejezi be a lap, ma kifejezett óhajtatásaink a megvalósulás oly mozzanatában legyenek, hogy bár testre és korra nézve huszonöt évvel idősebben, de az együttérzés éltető levegőjében lélekre és érzelmekre nézve huszonöt évvel fiatalabban, igazi jubileumi örömhangulatban ülhessük meg a rokonérzés, testvérisülés és kölcsönös megértés ünnepét!

Jubileum.

Írta: Hegedüs Elek.

Lepergett huszonöt esztendő beteltével üdvözljük »Muraköz« hazafias olvasóközönségét, szívünk legzisztibb szeretetével!...

Üdvözljük a lelkes gárdát, ki egy emberöltőn keresztül velünk és mellettünk maradt: — üdvözljük őket, kik jó és rossz napokban mellettünk kitartottak, hogy annál lekesebben küzdhessünk a magyar faj és magyar állameszme létjogosultságáért. Hála

Van Stridónak olvasó-ökere is, mely »Felső-muraköz-Hegyvidéki Olvasókör« nevet visel. Ezen egyesület tagjai az intelligenciából kerülnek ki és a cél az önművelés és szórakoztatás. Kulturális téren sokat tesz az állami iskola, mely öt tantervvel működik: de az iskolázatlan tanulók nagy számára való tekintetből elkelne még három tanerő. Az iskolaépület rozoga és szűk. Újjáépítését a kormány már évek óta ígéri. Az iskola keretében megalakították az ifjúsági-egyesületet. Míg a téli hónapok tartottak, addig szép számban látogatták, de amint a szép idő beállott, nem jöttek az ifjak. Ezen körülmény nem a tanulmánygyás hiányát jelzi, hanem abban leli magyarázatát, miszerint az ifjak legnagyobb része a jobb idők beálltával vidékre megy dolgozni.

Meg kell még itt említenem egy tényit, melyhez hasonlót az ország belső részében nem látam. Népművelés híveinek Amerikába és hogy hógynem, valamennyi jó keresetre tesz szert. Egy-két évig künn vannak, míg egy kis vagyonkára szert tesznek, azután visszajönnek, de künn nem maradnak. Az itthonmaradottak elszegődnek vincelleknek. S míg más szolgálataiban vannak, össze gyűjtenek egy kis vagyonkát. Amint ez sikerült nekik, sajátjukba költöznék.

Ilyen perspektíván át bizalommal nézhetünk a jövő elé.

III.

A nép vallásos, a magyarságnak nem ellenesége, a magyar szót szívesen hallgatja. Szorgalmas és kitartó munkás, igényeiben egyszerű, hajlik a jó szóra. Ezek azok a fundamentumok, melyekre

és megelégedés tölti el szívünket, amidőn ma 25 esztendő után, küzdelem megpróbáltatásokon keresztül győzelemre vihettük lelkünk büszkeségét a: »Muraköz« zászlaját. Nagy munka, lelkiismeretes munka kellett ahhoz, hogy olvasóközönségünk kitartson mellettünk, mert, ha kevesebb lelkesedéssel küzdünk s nem a magyar faj hegemoniája lelkesít bennünket, bizony-bizony meg kellett volna állanunk, hogy letegyük a tollat, melyet a magyar állameszme kidomborítása szükségessé voltánál fogva forgattunk oly lelkesen.

25 esztendő kevés idő egy nemzet életében, de elegendő ahhoz, hogy úgy társadalmi, mint kulturális szempontból új nemzedéket neveljen...

Nos... mi 25 évi küzdelem után ma is itt állunk talán megderesedett fejjel, de azzal az ifjú lelkesedéssel, hogy a kezünkbe vett zászlót fennen lobogtassuk. Nem akarunk túlozni, amidőn azt mondjuk, hogy küzdelmünk nem volt hiábavaló s szavunk nem a pusztába vésző szózat volt. Annyit önmagunk is dicsekvés nélkül megjegyzünk magunkról, hogy a hazafias sajtó társadalmi és kulturális tekintetekben, különösen olyan exponált helyen mint mi: első tényezőként szerepel.

Huszonöt esztendő múltával büszkén elmondhatjuk, hogy lelkünk utolsó porcikájában is a magyarságért éltünk s főhőhöz zászlónkon mindig lángoló betűkkel ragyogott a magyar faj, a magyar állameszme kidomborításának szent célja.

Nem volt dicselet a küzdelem, mert a Végzet megengedte érnit, hogy 25 év múltával — talán öndicséret nélkül mondhatjuk — eredményekben dús multra tekinthetünk vissza.

Soha sem is feledtük a szent fogadást, hogy nemes és önzetlen munkával építjük Muraköz vidékének sziklaszilárd magyar épületét.

Ezerszer — sőt támadások közepette — hangoztatjuk, hogy a felvett tollat, a szent zászlót csak a halál csavarhatja ki kezünkből, mert mindennel megalkuszunk, mindenben elnézők lehetünk, sőt anyagi károkat is elszenvedünk, de: hazafiságunkat, magyarsá-

a Stridón lakó vezető intelligenciának építenie kell. Célt kell kitűzni, hogy Stridó Felső-Muraköz kulturális és gazdasági gócpontja legyen.

E cél elérése érdekében elsősorban is a templom és iskola ügyét kell intézni. A templom kicsiny s azért a nép egy jó része a vasárnapi misére Luttenbergbe jár. El kell onnan vonni a nép figyelmét! Népművelés szent igéket tanul, hanem egyúttal ott is vásárol, ott öszekötötés-eket szerez a magyarság elhanyagolásával. Ezt nem szabad megengedni. Aki Muraköz kulturális és anyagi boldogulását akarja, annak igyekeznie kell Muraközét függetleníteni és megővni minden befolyástól. Eppen e célból nagy szükség lenne a mostani meg nem felelő templom helyett egy nagy, minden tekintetben imponáló templomra.

Az iskola építése érdekében már a lépések megtették: erős a remény, hogy hamarosan megkapják a kívánt minőségben. Ha ez meglesz, iskolázatlan gyermekeink nem fognak járni stájer iskolába, hanem eljárnak ide magyar szót, magyar kultúrát tanulni. Ha lesz nagyobb iskolánk, szaporítják a tanerők számát. Ennek meg lesz az az örömdetes eredménye, hogy szaporodik a népvezetők száma és a nép társadalmi szervezése sokkal könnyebb és eredményesebb lesz.

Stridó megtette a lépéseket a táviróállomás felállítására érdekében. Sajnos, a már évek óta húzódozó ügy még mindig befejezetlenül van. Pedig Stridó és környékének fejlődését mozdítaná elő, ha lenne belőle valami. Úgyiszentén megakadt a szépitő-egyesület ügye is. Pedig erre szintén nagy szükség lenne és nagyon szép tere nyílnék.

Ha Stridónak szép nagy temploma lesz, lesz megfelelő impozáns iskolája; ha szaporítják a tan-

gunkat soha, de soha áruba bocsájtani nem fogjuk!

Nem is terheli a mi magyar lelkeinket semmiféle vád, mert megalkuvók, elvárulók soha sem voltunk!

Első pillanat óta küzdünk a szent hármas trikolórral s ha halálunk perceiben nem — de életünk más viszonyosságai közt kezeinkből ezt sem a hatalom, sem a pénz, sem erőszak kicsavarni nem fogja.

Ez a mi evangéliumunk!!

Utolsó lehetünkig küzdünk magyar fajunk és nemzetünk s szent nyelvünk létjogosultságáért. Ha méltatlanok lennénk szent fogadásunkhoz: Isten ostroma érjen Bennünket!

Nem hajhászunk mi lelkeink feladásával az anyagiakat. 25 éven keresztül szívrogyan kitartottunk becsülettel, hazafiasággal, egy újabb 25 esztendőben nem akarjuk bemocskolni tradicionális multunkat!!

Ez a mi beszámolóunk a 25 év múltával, de ez lesz a programunk a jövőben is. Azt a zászlót, melynek eddig közbecsülettel szereztünk, lobogtatni fogjuk a jövőben is. Érhét bennünket ezer megpróbáltatás, de a szent zászlóval kezünkben kitartunk.

Nem is leszünk hűtlenek hozzád szent magyar trikolór, mert ha utolsó perceinkben letesszük is a tollat, de szemünket nyugodtan hunyjuk le. Ha egy küzdelmes és talán eredménydús élet után megtérünk az anyaföldhöz, becsülettel akarunk hátrahagyni, hogy utódaink s unokáinknak ne kelljen elődeiket szégyelniük.

Üdvözljük hát olvasóközönségünket, munkatársainkat ma. Üdvözljük magyar lelkünk tüzés szavával s csak annyit ígérünk, hogy egy újabb 25 esztendő múltával, ha talán személyekben megváltozva, de elveinkben, a régi maradtunk s régi programunk: a nemzeti állam kiépítésének szent ideája akkor is ott ragyog zászlónk homlokán, mint a multban!

Ez a mi fogadalmunk!...

erőket s lesz több ember aki a néppel, a nép vezetésével foglalkozik; a legutóbb megalakult ifjúsági egyesület a téli hónapok alatt (mivel más időszakban a körülmények miatt nem lehet) kitartással szerepeltetik; lesz táviróállomásunk; akkor meglesznek mindama eszközök, melyek képesek arra, hogy Stridó Felső-Muraköz kulturális gócpontjává tegyék. Erre pedig nagy szükség van, annál is inkább, mert a Stájer határnál vagyunk.

Ami pedig Stridó gazdasági fejlődését illeti, itt elsősorban megint csak a táviróállomás szükségességét kell hangoztatnom.

Szükségesnek tartom még az agyag- és faházipar üzőinek egy tábora hozását, azok rendszeres vezetését és munkáiknak reklám útján való hirdetését és értékesítését. A nők számára óhajtatandó lenne csipkeverő-tanfolyamot létesíteni, annál is inkább, mivel leányaink előszeretettel foglalkoznak a női kézimunkával, melyet az állami iskolában tanultak.

Kívánatos volna még, hogy a kisipar minden szakmája ügyes, tapasztalt, intelligens iparosok által minél nagyobb számban képviselve legyen.

Ha lesz Stridónak távirója: a női- és faházipar szervezése lesz; a szőlőtermelés néhány éven át beüt, e vidék sem marad el anyagilag más magyarországi vidékek mögött. S ha meglesznek az itt megirt kulturális és anyagi haladás előfeltételei, akkor bizalommal nézhetünk a jövő elé.

A mult viharos volt, a jelen nem kielégítő, a jövő szép.

Üdvözlét.

A szerkesztő úr szíves volt felszólítani, hogy írjak valamit a jubileumi számba.

Oly sok anyag fekszik előttem, hogy hamarjában nem is tudom, miről írjak. Itt van a »Strossmayer-egyesület«, »A Julián iskolák üldöztetése Slavóniában«, »Parcellázások Muraközben«, »Cyrill-Metód egyesület működése Muraközben« stb. stb. Nagyon aktuális dolgok mind. De nem valók a jubileumi számba. Legyen a »Muraköz« jubileuma méltóságteljes örömnép, a melybe ne vegyüljön a fájdalom, panasz és keserv hangja. Ilyen ünnepet érdemel ez a lap, amely már 25 éve hirdeti a békét a Drávántúltra és forró szeretetet az édes magyar hazához!

Adja a Mindenható, hogy a következő negyedszázad is békés, csendes legyen, hogy céltudatos munkával nagygyá, hatalmassá fejlődjék hazánk: Magyarország. A Muraközre ebben a munkában igen tekintélyes rész esik.

Rajta kedves munkatársak, minél kevesebb érzéssel és minél több tettel segítsetek munkájában Muraközöt!

Az Ég áldása velünk!

Le Bois.

A „Muraköz“ nyomdájának rövid története.

A lap technikai előállításáról, illetve annak e 25 évben lett fejlődéséről rövidesen csak a következőkben számolunk be:

Első számain egy primitív kézisajtó állította elő, melyet egy évre rá egy frankenthali gyorsajtó váltott fel, melyhez utóbb egy kis amerikai került. A nyomda 1896-ban teljesen új betűkkel szereltetett fel, mely azóta folyton gyarapították. A folyton fokozódó szükséglet egy nagy nyomdaterem (15 méter hosszú, 7 méter széles) építtetésére kényszerítette a tulajdonost.

Ez év tavaszán állított fel a harmadik nagy gyorsajtó, körülbelül egy méter nyomóterjedelemmel, úgy, hogy lapunkból most egyszerre 4 oldal fűt le. A gépek hajtását emberi erő végezte eddig. Ennek is most vége. Egy 3 lóerős motor adja ezentúl az összes gépekhez az erőt.

Én és a remény.

Irta: KISS R. ZOLTÁN.

Én:

*Elmegyek, boldogok, hogy más tájat lássak;
Elmegyek oda, hol az emberek vigak;
Én már meguntam ott lenni, ahol mindig
Csak bű, szomorúság, bánat van a sírig.*

Remény:

*Ne menj el; én leszek, ki megvigasztalak,
Mert erre énnekem jó szereim vannak;
Maradj itt! Légy velem! Ne bolyongj hiába;
Azt, amit te keressz, nem leled meg soha.*

Én:

*Nem lelem meg soha? Dehogyanem. Azt tudom;
Azt szeretnéd te is, hogy az én világom
Csak mindig egyforma, csak bús legyen folyton;
Nem tart ez soká; — én jobb után vágyódom.*

Remény:

*Hát hogyha szeretni foglak s átölellek
S megmutatom, hogy mik azok a bű'szerek;
Akkor nálam maradsz? — Mondd! „Igenis nálad.”
Mert az út terheit úgy sem bírná vállad.*

Én:

*Ne kecsertes pusata, mit sem érő szókkal,
Sokkal többet érne egy búcsúzó sóhaj.
Inkább Te is mondd azt: — „Csak menj, menj messzire.”
„Ne maradj; másutt van boldogságod helye.”*

Remény:

*Jól van. Menj hát oda, hol megelni véled;
Azt, mit oly' régóta óhajt sóvár szíved,
Menj, de engem ne tudj felejteni soha;
Veled leszek mindig, tévedj is bárhova.*

Én:

*El is mentem messze; bolyongtam sokáig,
Mégsem leltem azt meg, mit kerestem máig.
Megőszültem, mire ide jöttem vissza,
Fáradtságom árát; öregségem issza.*

Remény:

*Ugye újra itt vagy, előre megmondtam,
Boldogság e földön nincsen. — Lenn a sirban
Találhatsz megnyugvást, — de a boldogságot,
Sehol e világban, — még ott sem találod*

A kiadó — a szerkesztőkhöz és munkatársakhoz.

A koromfekete hajjal megkezdett negyedszázad alatt mi megszürcültünk, de a gondozásunkba vett escesemő izmos férfivá fejlődött.

Önök mindannyian, tekintettel a technikai előállítás költséges volta miatt amúgy is áldozattal járó lapkiadásra, említésre sem méltó csekély, de többnyire semmi anyagiakat sem igényelve, fáradhatatlan szellemi tevékenységükkel álltak a kiválóan fontos hazafias ügy szolgálatába és lehetővé tették azt, hogy a vezércikkben említett okból és célra megindított „Muraköz“ hivatásának megfeleljen.

Fogadják érte köszönetemet.

A lefolyt 25 év alatt sokan — sokan kidőlték nagyrabecsült, szeretett munkatársaink közül. Legyen áldott emlékü. A velünk fáradhatatlanul tovább küzdőket tartsa a Mindenható hosszú — hosszú ideig még a legjobb testi erőben és szellemi frissességben.

Strausz Sándor.

Pünkösdi gondolatok.

Irta: ÁRPÁD.

A keresztények Szentlélek Istene jött el Pünkösdi napján! — Az erőt és bátorságot osztó Szentlélek!

... Eljött, hogy erejével beárnyékozza az Apostolok szívéét s erőt adjon Krisztus követőinek a szent eszmék hirdetésére.

Nem merték az Úr választottjai hirdetni a Mestert! Nem merték... Nagy volt az ő félelmök... Elrejtözének tehát zsidó és pogány elől, hogy önmagukat győzzék meg a Mester Istensége felől.

... Nem vala bátorságuk a Megfeszített hirdetésére, nem vala erejük az Igazság prédikálására, mert meg lévén kötözve nyelveik!!

**

Bezárkóznak az Apostolok;... rozoga ajtóra bízván életüket.

És benn vala bátorságuk a Megfeszített hirdetésére!... Egymást oktatták a szent tanok befogadására.

Künn pedig vad dühörgés folyik!...

A megfeszített Krisztust szidá'nazák és nem vala védelmezője saját hívői között.

Pokoli lármával ordítognak s pár pillanatra a szent zsolozsma elakad a hívők ajkain.

... Hisz a megfeszítettet nem érzék már sehol! Amíg köztük volt, addig is akadt megtagadója, eltávozásában hogyan legyen védelmezője?? Ki merté volna hirdetni a Mestert?

*

Az igaz ügynek azonban győzni kell! Győzött is!!

... A szelid birkákból oroszlánok lettek. Kik napokkal, órákkal azelőtt megalkuvók voltak, kik gyáva módon hűződtek meg... kitortek. Kitortek, hogy künn az ellenség ezrei között hirdessék meggyőződésüket, hogy bámulatba ejtsék bátorságukkal elleneik cselzővő árnykodását.

Nem volt többé ingadozás... Az isteni szellem biztalt erejének kellett jönni, hogy csudát műveljen.

A férfiúi erély diadalmaskodott a nyul-szívek felett!!...

Nincs félelem, nincs aggodás! A vasakat megmáshíthatatlan elhatározásával lépnek fel a napokkal előbb meghűződött evangelisták.

Nagy szóval, rikító elhatározással döngik ezer fül hallatára szívük meggyőződését.

A bátor fellépés hatott! Meghunyászkodás, félelem nincs többé.

A hirdetett Igazságokért küzdeni, de készek meghalni, hiszen a halál nyomában fakadnak a szükségszerűleg bekövetkezett győzelem: örök bimbói.

**

Szállj le isteni szent íhlet miközénk is pünkösdi ünnepén!

Tégy csudát magyarok Istene, küldd el néped közé glóriában, tündöklő Őseink megváltó Szellemét!!...

Óh jöjj, jöjj el isteni szellem s óh hozd magyar nemzetet megváltó Pünkösdjét!!...

Ne bánts a magyart!

(A drávavásárhelyi tanítógyűlés.)

Régóta hirdetjük s ha eddig kétsége lett volna valakinek állításunk igazsága felől, a hétfőn, Drávavásárhelyen lefolyt ünnepély ekklátánsul újabb bizonyítékot nyújtott arra nézve, hogy nincs több o'y nemzetiségi

vidék széles e hazában, mint a minő a Muraköz, ahol a nép körében ellenséges érzületnek nyoma sincs, ahol hiábavaló minden ellenséges erőlködés: mert itt, ha a lakosság idegen nyelven beszél is, de azért hű fia nemzetének s szíve együtt dobban meg a magyaros szívével.

Bizonyságot nyújtott erről Muraköz lakossága az ősszel Perlaton s utóbb a damásai s dékánfalvai állami iskolák felavatásakor s újra alkalom kínálkozott erre a múlt héten, amikor Horvátország főszenvedésében, Drávavásárhelyen, szentellék fel az ottani áll. iskola zászlaját.

Örömmel ragadjuk meg az alkalmat, hogy erre büszkén rámutassunk. S hálánkat kell tolmácsolnunk minden számottevő tényezőnek, aki Muraköz iránt való érdeklődéséből kifolyólag egyéni vagy állambeli pozíciójának súlyával az idevaló népben a magyar állameszméért való lelkesedést felkelti, ébrentartja; azt benne ápolja, fokozza; abban őt megtartja, megerősíti.

A magunk ereje ehez nem elegendő. Annak érvényesülése hétköznapi szürkeségénél fogva nincs igen biztosítva. De igen imponáló varázserő van a vezető állásokban lévő dignitáriusok érdeklődésében, a magasabb állások előkelőségével, egyéniségük fényével a magyarságot folytatott működésükben minket hathatósan támogatnak.

Ily, nem eléggé megbecsülhető főreklést tapasztalunk főispánunk, Batthyány Pál gróf részéről is, ki rövid főispánsága alatt már számtalan esetben igazolta, hogy a periferiák iránt érdeke van. Sűrűn fordul meg szép Muraközünkben, hogy az állameszme képviselőlelében magas megjelenésével a hazafias érzésnek tápot adjon, terhes küzdelemünkben minket lelkesítsen, magasztos célunk elérésében minket segítsen.

Igy tett a drávavásárhelyi ünnep alkalmával is, melynek fényét a méltóságos grófné is emelte, ki mint zászlóánya előkelő hirdetője volt ezen a napon Zrinyi, a költő, hatalmas jelmondatának, mely ezentúl a drávavásárhelyi zászló szalagjáról is hátorláni fogja a csüggedőket, a merénylőket pedig figyelmeztetoi: «Ne bántsd a magyart!»

Érdekeségében nyert a zászlószentelés azzal a ténnyel, hogy ép 25 esztendeje annak, hogy az iskolák államosítási ügye Muraközben folyamatban van. Ruzsicska Kálmán dr. kir. tanfelügyelő, ki a zászlószenteléssel kapcsolatos tanítógyűlésen hatalmas előadásban hű képét adta a negyedszázad káprázatos eredményének, fárdatlanul működött közre abban, hogy amit egyházi politikai viszonyaink miatt nem adhatunk meg, azt az iskolák államosítása révén apránként valóra váltsuk.

Az ő értekezése élénk fényt vetett arra a tanügyi politikára, mely a lefolyt harmadik évtized során a magyarosítás zamatos gyümölcsét a felszigeten zajtalanul érleli s mely az egyetlen módunk s eszközünk arra, hogy a zágrábi egyházmegyéhez való tartozáságunkat nemzeti szempontból erősítsük.

Az ünnepély komolyságával, magasztosságával mely hatást gyakorolt a jelenvöttekre. Maradandó nyomát biztosítja a köznépi hazafias érzülete, melyet az efféle hazafias ünnepélyek, intenzitásában csak megszilárdítanak.

Az ünnepély lefolyásáról következő tudósításunk számol be:

A Muraközi tanítói járáskör ez évi rendezés közgyűlését Drávavásárhelyen tartotta

meg, amikor egyúttal az ottani áll. iskola zászlaját is felszentelték.

A hazafias ünnepélyt f. hó 24-én tartották meg, melyre a megye központjából s a Muraközből is számos vendéget vártak. Az ünnepély fényét Batthyány Pál gróf főispán s neje szül., Pallini Inkey Valléria emelte, ki a zászlóanyai listet töltötte be.

A vendégek fogadására nagy előkészületeket tettek. A községben két diadalkaput emeltek. A házak fel voltak lobogóva. A körülbelül 2000 főre menő néplöveg meg ünnepi ruhában hullámozott a község utcáin s ünnepes hangulatban leste a vendégek megerkezését.

A diadalkapu előtt eközben nagyszámú közönség gyűlt egybe. Ott volt a község előjárósága és képviselőtestülete élén Kornfeind Nándor dr. min. osztálytanácsos, a csáktornyai jelenlegi jegyzővel, a drávavásárhelyi tanulóifjúság a tanítótestülettel, Filipich Lajos orsz. képviselő, Kroller Miksa zalavári apát, Csuri Jenő dr. min. osztálytanácsos, a csáktornyai áll. tanítóképző-intézet tanártestülete, Margitai József nyug. igazgató, Ehrenreich Nándor dékánfalvai, Baranasic György belicai plebánosok, Nagy Samu a zala szerkesztője s Muraköz tanítói közül száznál is többen.

Batthyány Pál gróf főispán és méltóságos neje a fél 9 órai vonattal érkeztek meg Csáktornyára, ahol őket Szalmay József járási főszolgabíró és Ruzsicska Kálmán dr. kir. tanfelügyelő fogadta. Már háromnegyed 9 órakor jelezte az első mozárlövés, hogy a vendégek Drávavásárhely határát átlépték. A főispánt, kinek kíséretében Thassy Gábor dr. megyei főorvos, Marik Pál dr. főispáni titkár, Borbély György főgymnáziumi tanár, a Magyar Pajzs szerkesztője voltak, Marinovics Ferenc községi jegyző fogadta, ki nemcsak a község örömről, de hazafias érzületéről is biztosította a főispánt. Batthyány Pál gróf főispán igen szívélyes szavakban köszöntö meg a szép fogadtatást.

Nagy örömmel jött, — úgymond — mert régi óhaja, hogy a község előjáróságának és derék lakosságának elismerését fejezze ki, azért, hogy itt, a határszélen oly lelkesen ápolják a hazaszeretetet és a magyar kultúra ügyét. Továbbá meg akart ismerkedni a Muraköz tanítóival és tanujára akar lenni munkásságuknak. Biztosítja a jelenlevőket, hogy mindaz, ami Muraköz haladásával összefügg, benne élénk visszhangot kelt.

Az éljenzés lecsillapodása után rendkívül kedves és megható epizódja volt a fogadtatásnak Március Anna VI. osztályú tanulóknak beszédje, mellyel a főispánt és nejét üdvözölte.

«Szívemből örülök — úgymond — hogy édes Hazánk nyelvén üdvözölhetem Méltóságokat. Nagyon kedves nekünk a mai nap, mert Méltóságokat látjuk körülünkben, hogy tanúi és részesei legyenek lelkesedésünknek. Igen, a Muraköz kis honpolgárai is tudnak és akarnak lelkesedni a magyar zászlóért. Nekünk is ép úgy szívünkhoz van növe ez a három szín, mint bármely született magyarnak. Kicsinyek vagyunk ugyan, de bennünk is ép oly erővel ég a hazaszeretet lángja, mint a nagyokban, kik készek a magyar hazáért vérüket ontani. Lelkünknek ez a drága kincse tegye kedvessé Méltóságokra nézve is a mai napot s kívánom, hogy körülünkben igen-igen jól érezzék magukat!»

Nem maradt szem szőrazon, amikor a bátran és szépen elmondott szavak után a kis lányka szeretetének és ragaszkodásának

parányi jeléül szép virágsokrot nyújtott át a grófnénak, mit Öméltsága kegyesen elfogadott.

Miután a jelenlevőket bemutatták a főispánnak, a menet a templomba indult.

A zászlószentelés.

Az ünnepi misét Kroller Miksa zalavári apát mondta, miképp az iskolás gyermekek szépen betanított magyar egyházi énekeket adtak elő.

Mise után volt a zászlószentelés a templom előtti díszes emelvényen. A zászlót is Kroller Miksa apát szentelte be. Míg a közönség a Himnuszt énekelte, azalatt gróf Batthyány Pálné, mint zászlóánya, fehér selyemszalagot kötött a zászlóra e felirattal: gróf Batthyány Pálné, Pallini Inkey Valléria 1909. május 24.: Ne bántsd a magyart.

A zászló szép zöld selyemből készült, egyik oldalán az ifjúság védőszentjével, Szent Alajos képével, másik oldalán a magyar címerrel — egyfelől: drávavásárhelyi áll. népiskola 1909, másfelől: Istenért hazáért, királyért — felirattal.

A ceremóniális rész után, a szögek beverése következett. Összesen 21 szöveget vertek be: Kroller Miksa apát, gróf Batthyány Pálné a következő jelmondatokkal: Ne bántsd a magyart! Batthyány Pál gróf főispán (kívánom a költővel, hogy minden gyermek, ki e zászló alatt fog emberré növekedni, legyen ember és — magyar); özv. Pallini Inkey Kálmáné nevében Ruzsicska Kálmán dr. (Muraköz dicsőségére, Drávavásárhely boldogságára); Kolbenschlag Béla megyei főjegyző nevében Ruzsicska Kálmán dr. (Szívvel és karrdal); Ruzsicska Kálmán dr. kir. tanfelügyelő (Muraköz hőseinek és vértanúinak emléke termékenyítse meg e sziget lakóinak szívét s árasza el határszélünket a tiszta honszerelem fényével és melegével); Szalmay József nevében Szalmay József (Isten nevében); Szalmay József járási főszolgabíró; Kecskés Ferenc esperes-plebános nevében Filipich Lajos plebános; Filipich Lajos orsz. képviselő (Isten áldd meg a magyart); Brauner Lajos járásköri elnök (Ezen, a magyar szív és lélek érzelmeivel megszentelt zászló legyen védelme és hű pajzsa annak a munkának, melynek végcélja és eredménye a művelt, szabad magyar nemzet felvirágzása legyen); Zrinyi Károly állami tanítóképző int. igazgató (A drávavásárhelyi iskola felvirágoztatására s — Muraköz teljes megmagyarosítására); Szenteh Dezso gazdasági szaktanár (E zászló alatt nőjenek hazánkat hön szerető munkás gazdáltsárok); Marinovics Ferenc jegyző; Kornfeind Nándor a gondnokság nevében; Löwensohn Miksa áll. isk. gondnok; Srey József áll. isk. igazgató (A sokat szenvedett szegény szeretett magyar hazánk felvirágoztatásáért); Vreszk Vince tanító a gyűjtőbizottság, ifj. Novák János az adakozók, Prolozsnjak Antal bíró a község lakói, Blagovics János a volt úrbéresnek nevében.

Kiemelkedő részét képezte a zászlószentelésnek a hatalmas, lelkes beszéd, melyet Kroller apát az ifjúsághoz intézett. Beszédjét Szt. Alajos ártatlanságának, a hármas jelszónak és Zrinyi harcias mondásának fonálán gombolyította. Ezen végig haladva érdekesen és szívhez szólóan fejtegette az ifjú lelkében kialakuló tisztességgel, az embernek Istenhez, hazához és királyhoz való viszonyát s az ezekből fakadó kötelesek teljesítését, hogy azután végeztül a hazaszeretetre őket kioktatván, itt a határ-

szélen lelkükre kösse a magyar nyelv el-sajátítását, ápolását s a Haza megvédését bármely ellenséggel szemben is.

A zajos tapslól sűrűn megszakított beszéd után Srey József igazgató, miután a gyermekeket a hazájukért küzdő hősrökre emlékeztette s a vendégeknek megje'enesük-ért köszönetet mondott volna, a zászlót az ifjúsági egyesületnek adta át azzal, hogy őrizzék meg mocsoktalanul, lelkesítse őket egész életükön keresztül, küzdelmeikben mindig ez a zászló lebegjen lelki szemek előtt s hogy a Hazának mindenkor hű polgárai legyenek.

A zászlót az egyesület nevében Zsniár Antal vette át, hogy mélyen átértelt szavakban a szép adományokért hálát mondjon: Nagyon jól tudom, hogy az ifjúság minden tagja át van hatva a Haza iránti szeretet legmagasabb érzelmétől. Érezzük is ennek szükségét, mert tudjuk, hogy edes hazánk egyik elszigetelt nemzeti vidékén lakva, kétszeresen kötelességünk hazánkért élni s kötelességünk jó példával előjárni, hogy a vidék horvátjain népe hazájáért élni s meghalni is megtanuljon, mert egy közös anyának, a szeretett magyar hazának közös gyermekei vagyunk. Mindnyájunk nevében eskül tesztek, hogy ezen fekkölt zászlóhoz méltók leszünk s mindenkor büszkén sorakozunk alája, mert ez a jelszava: «Istenért, királyért, hazáért.»

Az igazi hatás, melyet az egész ünnepep s az egyszerű, földmíves szavai kellettek, a Szózat elénkelésében csúcsosodott ki. Spontán tört ki a hatalmas ének a keblekből, melyek a hazafias érzéstől szinte megittasultak. Nem hisszük, hogy különb érzéssel hangozt volna el még valaha ének, mint ahogy a Szózatot a zászlószentelés befejezésével Drávavásárhelyen elénekelték.

Ésküje volt az a muraközi horvátjaink népnek, am-lynek gyönyörű akkordjai örökké kiabrandíthatják azokat, kik a muraközi nép lelkinyugalmát megzavarni s a népet a Hazától eltántorítani akarják.

A bankett.

A zászlószentelés után tanítógyűlés volt, melyről azonban lapunk terjedelmére való tekintetből csak jövő számunkban emlékeztetünk meg. Ezáltal csak még a bankettől számolunk be, mely méltó befejezése volt a drávavásárhelyi szép napnak.

Körülbelül 120 tanító és vendég szorongott 2 szobában, szinte lűrhetelenné téve a meleget, mely a vendéglőben a bankett alatt uralkodott. De azért vidám volt a hangulat, melyet a sok toaszt csak fűszerezett.

Az első toasztot dr. Ruzsicska Kálmán mondta Apponyi Albert gróf miniszterre, kinek a következő sürgönyt menesztették:

A muraközi tanítói járáskörnek a drávavásárhelyi állami elemi iskola zászlajának megszentelése alkalmából, Muraköz ünnepi közönsége és tanítói nevében mély hódolattal üdvözlöjünk Excellenciádat s esdve kérjük Isten, engedje Nagyméltóságodnak megérnie kolozsvári gyönyörű jelszavának diadalát, hogy a haza minden fia dicsőségét és boldogságát találja abban, ha a független és egységes magyar nemzetnek hű erőltényezője lehet.

A zászlóanyát Kroller Miksa apát köszöntötte fel; a főispánra Filipich Lajos orsz. képviselő üritett poharat. A főispán válaszában Muraköz tanítói és Drávavásárhely lakosságáért ivott. Kroller Miksa apátra Zrínyi Károly képezdei igazgató, a kir. tan-

felügyelőre Brauner Lajos köri elnök, Csuri Jenő dr.-ra Rhosóci Elek tanító üritett poharat. Kolbenschlág Kálmán és Szalmay Józsefre kir. tanfelügyelő mondott pohárköszöntőt. Marinovics Ferenc jegyző a vendégekre, Csuri Jenő dr. a tanítóképző intézet volt és jelenlegi igazgatóira, Margitai József Drávavásárhely előjáróságára, Zrínyi Károly Brauner Lajosra, a sajtó képviselőire s a hölgyekre. stb.

Az elutazás.

A főispán és társasága a tanító-ágtól elbúcsúzván, Filipich Lajos plébános, orsz. képviselő vendégszeretettel élvezte. Vacsora után innen hajtlatott a főispán kíséretével együtt a csáktornyai vasúti állomásra, ahonnan Nagykanizsán keresztül a megye székhelyére utazott.

Gróf Bathányi Pálné Óméltsága a nap emlékére 100 koronás alapítványt tett le ama drávavásárhelyi gyermekek megjutalmazására, kik a magyar nyelvben legszebb előmenetelt tanúsítanak.

Szózat.

Az összes állami és vármegyei igen tisztelt kartársakhoz.

Kedves barátaim! Állami és vármegyei kartársaim! Azt kérдем tőletek, állandó-e a felbuzdulás, amelyet hódító útjára indítottunk, hogy egy szívvel, lélekkel tömörüljünk azon kibontott zászló alá, amelyet az igen tisztelt és szeretett kartársunk Benesko János, mint az állami és vármegyei altisztek és szolgák országos szövetségének elnöke kezébe velt.

A kibontott zászlónk fenn lobog ugyan, de harcosai labanc módra «Tamásokként» állanak szemközt az igaz rendületlen kurucokkal, akik az alapozás munkáját megkezdtek és a boldogulás szent templomához ki-ki a maga tégláját hordja is már.

De tudjátok-e jó barátaim, hogy a mi szent célú templomunkhoz sok ezer munkásra van szükségünk, hogy alapos munkát végezhesünk és becsületes tető alá hozhassuk megkezdett munkánkat.

Igyekezünk tehát és mutassuk meg mindnyájan, hogy egy sincs közöttünk labanc s kétkedő «Tamás», hanem igen is van bennünk akarat és erő, hogy a mi jó és hasznunkra való, azt igyekezzük is megvalósítani.

És azon sok ezer kartársaink, kik szerte-szétszórva szeretett hazánkban működnek, igyekezzenek egytől-egyig sorakozni kibontott zászlónk alá, hogy minél előbb diadalra juttathassuk megkezdett munkánkat. Mert ne feledjük kedves kartársak, szeretett barátaim, hogy felsőbb helyen is csak akkor lesz jóváhagyva nyugdíjpótló tervezetünk, ha a központi vezetőség oda arról lesz jelentést, hogy mi már mind egy táborban vagyunk és mind a 36—40 ezeren belépünk az országos központi szövetségbe.

Fel tehát kedves kartársak! Tegyük félre most ez egyszer minden gyengeséget, nemlőrődömséget; fogadjuk meg kartársi becsület szavakkal, hogy folyó évi június hó 6-án délután 2 óraker megjelenünk Perlakon, a Hermann-féle vendéglőben az értekezletre, hogy ott megbeszéljük a további teendőket.

Kedves kartársaim kívánom, hogy soraim ne legyenek elhangzó szók a pusztában, hanem termékenyítő, mint a májusi eső.

Isten minket úgy segítjen, hogy úgy lesz. Perlak, 1909. május 27-én.

Szeretelt kartársi üdvözléttel
Máté István **Prémus Flórián.**
helyi biz. elnök. helyi biz. jegyző.

— **A népkönyvtár** mindenki számára ingyen nyitva van minden vasárnap délután 1/2—1/3-órág a városházán.

K Ü L Ö N F E L É K.

— **Tanfelügyelői látogatás.** Dr. Ruzsicska Kálmán kir. tanácsos tanfelügyelő május hó 23-án Csáktornyára érkezett s még az nap értekezletet tartott az állami tanítóképző intézet tanári karával. Másnap részt vett a «Murkői Tanítói Járáskör» közgyűlésén s a drávavásárhelyi áll. iskola zászlajának megszentelése ünnepén. Május 25-én meglátogatta a drávaszentmihályi, szentilónai, nyírvölgyi és zrinylfalvai állami iskolákat. Megtekintette az állami kisdé-óvodát s a leányinternátus részére kibér-
lendő helyiségeket. Május 26-án Alsólendvára utazott.

— **A csáktornyai leányinternátus.** A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterium f. évi március hó 12-én 31502. szám alatt kelt rendeletével 1909. szeptember hó 1-től kezdődőleg a csáktornyai állami polgári leányiskolával kapcsolatban leányinternátust állít fel. 1. Az internátusra való felügyeletet a közoktatásügyi kormány a kir. Tanfelügyelő és a polg. isk. igazgatója által gyakorolja. 2. Az internátus célja az, hogy a felveendő növendékek a polgári leányiskolában 4 éven át elvégezve tanulmányaitak vallás-erkölcsös és hazafias szellemű nevelésben részesüljenek s hogy állandó és a leggodosabb felügyelet alatt egyszerű és házias életmódra szokjanak s így előkészüljenek mindarra, amiket tőlük az élet nagyszükségletei megkívánnak. 3. Egyelőre az internátusban 12 növendéknek lesz helye és pedig felvételnék azok, kik az elemi iskola negyedik osztályát, továbbá azok is, akik a polg. leányiskola I. II. és III-ik osztályát elvégezték s orvosi bizonyítvánnyal igazolvják azt, hogy teljesen egészségesek. A felvételre vonatkozó kérvények iskolai, születési és orvosi bizonyítvánnyal felszerelve f. évi aug. hó 1-éig a polgári iskola igazgatójához nyújtandók be, hogy aztan rá a felelet aug. hó 15-ig megadassék. 4. A növendékek teljes ellátásában (étkezés, mosás, világítás, lűtés) részesülnek s enek fe-ében havonként előre 40 koronát kell fizetniök. A szegényebb sorsu tanulók közül négyen abban a kedvezményben részesülnek, hogy havonként a teljes ellátásért csak 20 koronát kell fizetniök. 5. Az internátusba felvett tanulóknak kivétel nélkül a következő tárgyakat kell magukkal hozniok: 6 drb. inget, egy pár háőngtet, 6 drb. hálőkötőt, 12 drb. zsebkendőt, 6 drb. nadrágot, 6 drb. alsóruhát, 6 pár harisnyát, 6 drb. törülközőt, 3 drb. szalvétát, 1 drb. matracot, 1 drb. paplant és egy, vagy két vánkost három buzzal, 3 lepedőt, 1 pokrócot, kötényeket, felsőruhákat, kabátot, kalapot, nap- és esernyőt, cipőket, egy pár evőeszközt, egy ivó és egy szájmoso poharat, egy mosdótálat, fésűt, fogkefét és szappant. 6. Az internátusba felvett tanulók két ürindő állandó felügyelete és gondozása alatt lesznek. Csáktornyan, 1909. május hóban. A polgári leányiskola igazgatója.

— **Református istentisztelet.** Kádár Lajos nagykanizsai ref. lelkész június 6-án

vasárnap délelőtt 10 órakor, Csáktornyán, az állami polgári fiúiskola emeleti helyiségében az úri szent vacsora kiosztásával egybekötött református istentiszteletet tart, amelyre a református egyháztagok és a szíves érdeklődők ez úton is tisztelettel meghívottak.

— **Eljegyzés.** Oszeszy Viktor, az Alsó-lendvai Híradó fel. szerkesztője, jegyet váltott Klein Bertuska kisasszonnyal Alsó-lendván.

— **Iskolalátogatás.** Fejér Gyula, budapesti felső ipariskolai tanár, iparoktatási szakfelügyelő f. hó 23-án meglátogatta a helybeli áll. segélyezett községi iparostanonc iskolát, meghallgatta az összes osztályokban a tanult leteleit, lüzetesen átnézte azok rajzait s a tapasztaltak lelett úgy az igazgatóknak, mint a tanítóestületnek a legmelegebb elismerését fejezte ki.

— **Kérelem a «Muraközi Tanítókör» tagjaihoz.** Tiszteletteljesen kérem a muraközi állami népiskoláknál működő azon igen t. kartársakat, kik a f. hó 24-én, Drávavásárhelyen megtartott közgyűlésen megjelentek, szíveskedjenek bélyegtelen utasámlájukat haladéktalanul hozzám beküldeni. Csáktornya, 1909. május hó 29-én. Brauner Lajos körelnök.

— **Házasság.** Vörös László siklósi polg. isk. tanár f. hó 15-én oltárhoz vezette öz. Izsákné Mátray Vilma Csurgón. — Haris Jenő perlaki áll. isk. tanító folyó hó 30-án esküszik örök hűséget Schifter Malvin kisasszonynak Szentgyörgyvölgyön.

— **Fertőtlenítés.** Zilavérmege elrendelte, hogy minden körjegyzőség és a 2000 lakosnál többet számláló községek fertőtlenítő gépeket kötelesek beszerezni.

— **Meghívó.** Felső-Muraköz úri közönsége Strigovcsákon felállítandó «Obelisk»-alap javára 1909. évi június 6-án Kozma György rackanizsai vendéglős kethelyiségében tavaszi láncmulatságot rendez. Belépti-díj: személyjegy 60 fill. családjegy 1 kor. Kezdele délután 3 órakor.

— **Tanulmányi kirándulások.** A helybeli polgári iskola tanulóifjúsága esütörtökön reggel kelt útra, hogy a lapunkban már jelzett tanulmányi kirándulását megtegye. Első nap Fiume volt a kirándulás a célja, ahonnan Trieszbe, majd Velencébe hajóznak. Visszafelé Krajinán és Stájerországon át jönnek; útközben az adelszbergi csepkőbarlangot is megtekintik. Az itthon maradt polgári iskolai fiúk egy része pénteken reggel a vegyes vonattal Légradra utazott. Ennek a kisebb kirándulásnak Anhalt Lajos tanár volt a vezetője. — A zalaegerszegi áll. főgimnázium tanuló ifjúsága is Medgyesy Lajos igazgató vezetése alatt Csáktornyára készül június 8-án. A kirándulás célja csáktornyai nevezetességeinek megtekintése s a zrinyfalvai Zrinyi emlékek felkeresése. A kirándulás csak egy napra terjed. — A helybeli tanítóképző-intézet ifjúsága is nagyobb kirándulást tervez az Aldunára. A hét napra kiterjedő kirándulást a nagy szünet végére tolták ki.

— **Halálos szerencsétlenség a síneken.** Egy 12 esztendősi fiút vittek be f. hó 22-én a nagykanizsai kórházba, kit a vonat elgázolt. Sajtos Mihálynak hívják. Az apja disznóit őrizte a kisszabadkai legelőn és valahogy — nem tudni hogyan — a vasúti vágányra került, hol egy Csáktornya felől jövő tehervonat elgázolta. A szétrocsolt testű fiút eszméletlenül találták a síneken, a vonat egyik karját leszelte és derekát összetörte.

— **Stridói választások.** E héten ejtették meg a stridóvári körjegyzőségben a bírák és esküdtek választását, melynek eredménye a következő: Stridóvár: id. Nemeč Ferenc, Róhádihegy: Kodba Béla, Szt. Orbánhegy: Horvát András, Bánfihegy: Volf József, Vashegy: Lebár Ferenc, Végfalva: Szmolkovics Rezső, Rackanizsa: Kodba Márton, Ligetfalva: Szmolkovics Ferenc, Murafüred: Krzmarics Ferenc, Erzsébetlak: Franciscs János, Gáborvölgy: Golenkó Jakab, Határórs: ifj. Horvát János, Mogyoród: Valpatics János. A választások Szalmay József járási főszolgabíró vezetése alatt a legnagyobb rendben folytak le.

— **Meghívó.** A helybeli áll. tanítóképző-intézet f. hó 30-án pünkösd vasárnap, kedveszöllen idő esetében június 6-án d. u. 4 órakor intézeti tornaversenyt rendez, melyre a t. közönséget tisztelettel meghívja az igazgatóság. A tornaverseny műsora: 1. Felvonulás. 2. Oszlopokba állás (elvonulás) Himnusz (ének). 3. Közös szabadgyakorlatok, bemutatják az összes tanulók. 4. Mintacsoport-tornázás — korlátlan. 5. Az országos tornaverseny főversenyének csapatgyakorlati: a) szabadgyakorlat, tornász-zenekarral; b) nyújtógyakorlat; c) magas ugrás. 6. Egyéni torházás: a) nyújtó (nyújtókettős); b) korlát, c) ló hármias gyakorlat; d) távolugrás; e) súlydobás. 7. Kivonulás a játéktérre, staféta futás. 8. Fülelapda-verseny. 9. Kötélhúzás. 10. Oszlopokbaállás; Szózat (ének). 11. A győztesek kihirdetése. 12. Elvonulás. Belépti-díj: személyjegy 50 fillér, családjegy 1 kor. A jövedelem a kirándulási alap gyarapítására fordítatik.

— **Negyven milliónál több fedéleserepet** gyártanak évente a Bohn-féle téglyárák a szab. Bohn-féle természetes vörös fedéleserepekől, melyek kiváló minőségűknél fogva közkedveltségnek és nagy keresletnek örvendenek.

— **25 esztendő Muraköz közköztatásügyéből.** E címen dr. Ruzsicska Kálmán kir. tanfelügyelő a drávavásárhelyi tanítói közgyűlésen nagyon érdekes előadást tartott, melynek keretében tanulságos képet nyújtott arról a fényes sikerrel, melyet az iskolák államosítása az ő negyedszázados tanfelügyelői működése során Muraköz területén felmutat. Mután a tanítólányról csak jövő számunkban adhatunk tudósítást, erről az előadásról nem számolhatunk be ezúttal egész részletesen; de mégsem zárkozhatunk el, hogy jubileumi számunkra való tekintetből legalább egyhány adatot ne soroljunk fel abból az időből, mely nemcsak az államosításnak szolgált keretül, de annak a nem mindennapi pályafutásnak is, melyet a mi Muraközünk ez idő alatt befutott. Az 1883/4 tanév végén, amikor dr. Ruzsicska Kálmánt tanfelügyelőnek kinevezték, Muraközben összesen négy állami, két községi, huszonhét felekezeti iskola volt — ötvenkét tanítóval. Ez a szám azóta lényegesen megnövekedett. Úgy, hogy a folyamatban levő számos szervezőtől eltekintve, Muraközben a mai napon állami iskola már huszonhat van hatvan-negy tanítóval, a községi iskolák száma hat — tizenkilenc tanítóval A felekezeti iskolák azonban már tizenhatra redukálódtak huszonhét tanítóval. 25 évvel ezelőtti egy óvoda sem volt Muraközben, most már tizennegy kisedzővő-intézet fejt ki a felszígenen áldásos tevékenységét a magyarosítás mezején. Ez idő szerint az államtanítóképző intézetben, az állami polgári iskolákban, a mindenféle jellegű elemi népiskolákban és kisedzővő-okban összesen száznegyvenhat tanerő működik Muraközön, ami a 25 év előtti állapotnak egyenesen megháromszorosodása!

— **Bélyegmentesség.** A pénzügyminiszter kimondta, hogy a bortermelői, borkereskedők és bortermelők készletéről vezetett nyilvántartások föltétlenül bélyegmentesek, ha azok a hivatalos használatra szánt és megfaharazott adatokon kívül egyéb adatokat nem tartalmaznak.

— **Felhívás.** A 35451/VII. 1—904 sz. m. kir. földművelésügyi miniszteri rendelet folytán figyelmeztetletnek a földtulajdonosok, hogy az esetleg mulasztó arankát annál inkább kurtáni el ne mulasszák, mert a mulasztók megbüntetés végett a hatóságunk fel fognak jelenteni. Az írtásra vonatkozó részletes utasítás a községházban megtekinthető Csáktornya, 1909. május hó 19-én. Az előjáróság.

— **Múlt héten közölt Temetes pap nélkül** c. híreinkre a felvilágosítást Krájes Bálint plebánus úr e lap horvát részében adja meg.

A szerkesztő.

Nyilttér.)* Nyilatkozat.

A legutóbbi napokban ell-nem indított hajsza kényszerít arra, hogy a közönséget tájékoztatásom annak okai és lényegéről.

Egyéni viselkedésem s úgy itt mint a vidéken végzett munkám felmentene attól, hogy mielőtt az ellenem indított vizsgálat befejezést nyerne, amelytől nincs okom félni, a dolog mibenlétéről nyilatkozzam. De kérem a t. közönséget, függesszék fel ítéleteiket személyemet illetőleg — rövid időn belül az ügy tisztázva lesz — s ki fog tűnni belőle az, hogy én aljas bocsunak vagyok áldozata.

Az ez évi városi képviselőválasztás alkalmával én a szavazó lapokon vagy husz darabon, több iparostársam körélméről, dr. László Béla ügyvéd úr nevét a rendes tagok sorából töröltem s a póttagok közé írtam, — miért is apósa Cvetkovics Antal úr ezért engem tanak előtt keményen megrótt.

Az állatorvos választás előtt egy héttel, a Vidéki takarékpénztárban dolgozó volt. Cvetkovics úr a szomszéd szobába hívott s kérdőre vont, miért írtam szavazatomat Lukács úrnak. — Ők (t. i. Cvetkovicsék) segítettek beválasztáim a képviselőtestületbe, tehát ne a zsidókkal tartssak, hanem velők — s a jövőben ne igérjek senkinek semmit addig, míg tőle előzőleg információt nem kapok. Továbbá arra akart rábírní, hogy vonjam vissza adott szavamat — s Laux úrra szavazzak — erre én hajlandó nem voltam, mire Cvetkovics úr, sok egyéb lagaztat után arra kért, ha már velők tartani nem akarok, úgy a választás napján menjek el hazulról — amit én meg is tettem.

A gyógyszerár ügybeni második szavazás alkalmával, mikor ismét nemmel szavaztam — László Béla doktor úr a szavazás után elém állott, merően szemembe nézve — azt mondta, ha maga marad is, de nem enged a második gyógyszerár-tárból.

Tudomásom van róla, hogy Leich Antal, dr. László Béla ügyvéd úrnál megjelent — hogy nem tudom mily összegű fövetelése van ellenem, vele engem pöröltessen; de mintohogy Leichnek ellenem írásbeli bizonyítékai nem voltak, ezen ügyet nem vállalta. Ekkor Leich beszólt, emiatt s valamit azért, mert én Leich ellen, mint ipartestületi elnök — az ipartestületnél levő tag-és beiratási díj hátraléka címén végrehajtást eszközöltem, úgy tavaly, mint az idén — előállt az ellenem irányuló feljelentéssel — mire állítólag dr. László Béla ügyvéd úr erősen ráparancsolt Leichre, hogy a feljelentést azonnal tegye meg, mert különben ő tesz ellene feljelentést bűnpalástolás címén.

Igy áll a dolog, ezért kellett egy törekvő iparost a közbirtálynak kitenni — egy boszútól léheg ember adataiban vádaskodása alapján, mert az illető iparos nem követi az ő elvüket és utasításait — s nem akarja megszegni, kedvükért adott szavát.

Az ítéletet nyugodtan várom.

Tersztenyák Bódog.

*) E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztő.

Sve pošiljke, kaj se tiče zadržaja novinah, se imaju poslati na ime urednika vu Drávavásárhely.

Izdateljstvo:
knjižara Strausz Sandora
kam se predplate i obznane pošiljaju.

MEDJIMURJE

na horvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni, znanstveni i povučljivi list za puk
Izlazi svaki tjeden jedanokrat i to: svaku nedelju.

Predplatna cčna je:

Na celo leto 8 kor.
Na pol leta 4 kor.
Na četvert leti 2 kor.
Pojedini broji koštaju 20 fil.

Obznane se poleg pogodbe i fal računaju.

Odgovorni urednik:

RHOSÓCZY ELEK

Glavni surednik:

BEZENHOFER MIHALY

Izdatelj i vlastnik

STRAUSZ SÁNDOR.

XXV.

NA 25 LETNI JUBILEUM „MEDJIMURJA”.

1884—1909.

18-ga o. m. je 25 letah minulo tomu, da smo s oduševljenjem poslali predplatni poziv puku medjimurskomu, da bi nam na pomoć bil pri izlazenju i usedjivanju, vu horvatskim i magjarskim jeziku izdanim medjimurskim novinam.

Vu onim vremenu smo opisali cilj naših novinah. Opisali smo, da je naša lèpa okolica, Medjimurja zaostavljena. Medjimurski puk nikaj nije znal, kaj se pripeca vu velikim svètu? Vu poljodelstvu, vu gospodarstvu, vu trgovini, vu napredku bil je medjimurski puk zastavljen, ar nije nikaj mogel, ar nije imel kaj, on svojem starim medjimurskim jeziku čitati. Magjarski nije znal, a vu književskim horvatskim jeziku napisane novine, niti knjige nije razmel. Nitko nije pisal za njega i nigdo si nije glavu trl za njega.

Da nebi medjimurski puk zastal, nego da bi tak, kak drugi ljudi, napreduval, pred 25. leti smo izdali naše novine. Hvala budi Bogu, novine naše nisu propale, nego su svoj posel obavljale mirno i pošteno, vučile i dobre navuke davale svim onim, koji nisu hoteli zaostati i koji su se hoteli vučiti i napreduvati.

Izvan toga još jeden cilj su hotele služiti naše novine. Ov cilj bil je, ljubav domovine. Medjimurje je od starih vremenah k magjarskoj zemlji spadalo. Povest nam dokaže, da su naši prededi, pod vodstvom grofov Zrinyiah, najbolši vojniki bili proti turčinu, a potom pod vodstvom Rákóczzia, proti nemcom. I vu 1848. letu su se medjimurci pošteno ponašali prama domovini Magjarskoj, ar nisu se dali vu ruke onim, prek Drave živućim horvatom, koji su neprijatelji postali magjarom, s kojim su 800 letah vu sreći i nesreći, vu tugi i veseli skup živeli. Onih vremenah najbolši medjimurec, Gašparić, kojega spomenik je Preloku podignjen, je dal za navèke svim medjimurcom lèpu i poštenu pèldu, kak mora medjimurec za svoju magjarsku domovinu delati, i ako je treba i vumrèti.

Kak smo predi rekli, povest magjarskoga i horvatskoga naroda je od 800 leti počemši, ona ista. Hunyady Jinos i njegov prijatelj Kapisztrán Jánoš, koj je vu Iloku vumrl. Corvin Jánuš, koj vu Lepoglavi počiva. Dugovics Titusz, Jurisics Mikloš, szigetvarszki Zrinyi Mikloš, i njegov vnuk grof Zrinyi Mikloš, pèsnik, za koga smo vu Čakovcu postavili spomenik, i njegov brat Peter i š njim skupa za slobodu i domovinu izkončeni Frangepan, na dalje Rákóczijeva mati, Zrinyi Jelena i tak dalje, vnogi drugi, svi su zajedno vojuvali s magjari i s horvati, i njihovi vodji bili. Vu onih vremenah nigdo nije pital, je li si magjar, ili horvat? nego: gde je naš zajedni neprijatelj?

Osem sto letnu povest su naša bratja horvati prek Drave pozabili. Oni bi radi nekaj takvogga stvoriti, kaj niti nije pravično, niti pošteno, pak niti za njih dobro i hasnovito. A da bi to leži postignuti mogli, k sebi vabiju i medjimurce.

Ali medjimurci nisu zabadava potomci Zrinyijevi i vu dobrim glasu stojeći domorodci! Nedaju se zpuntati, pak se niti nebudu dali pobuniti. — Cilj naših novinah je i to, da i na to pazi, da bude svaki medjimurec veren sin svoje domovine.

Vežde gda smo s Božjom pomoćjom dostigli den 25 letnog života i obstanka naših novinah, se vu gospodina Boga zaufajuć, hvalu dano, da smo s našimi novinami za veru, za domovinu i za napredek medjimurskoga puka delati mogli. — Za budućnost pak, takaj vu gospodina Boga zaufajuć se, prosimo Njega, da naše pošteno i istinito delovanje i na dalje vu svojoj dobroti obdržava!

Svim onim, koji su 25 let dugo s nami mislili, s nami delali i vu čas se zaufali, našu najlepšu i najtoplešu hvalu izrazimo! Hvala svim poštuvanim čitateljem, predplatnikom, suradnikom i prijateljem naših novinah za dovezdašnju pomoć i prijateljstvo! A za budućnost prosimo svakoga medjimurca, staroga, mladoga, mogućnoga i siromaka, naj naše novine, kakti svojega najbolšega i najistinskoga priatelja i nadalje vu svojoj dobrote obdržati izvoli.

Pravica i gospodin Bog s vami! — pak onda, gdo more biti proti nami?!

Margitai Jožef.

Kérjen mindenütt valódi egyiptomi „NIL” szivarkahüvelyt és szivarkapapirost,

mely a dohányzás alatt nem lesz sem ZSIROS sem FEKETE. Csak akkor valódi, ha a „NIL” név és a krokodil védjeggyel van ellátva.

25 lèt je tomu, da su se »Muraköz—Medjimurje« novine započele. Od leta do leta se sve bolje širiju med ljudstvom, to je znak, da su on cilj dostigle, kojega su si vtemeljitelji ovi novin pred se postavili.

Zvun cirkve i škole, jedino samo još kroz novine je moći najbolje ljudstvo podučavati. I da se ove novine med ljudstvom sve bolje širiju, po tèm je moći znati, da se ljudstvo vezbati, učiti hoće.

Anda čisto dobro i pravo je presudil ovu želju i potreboću ljudstva on učitelj, šteri je ovu novinu za vas medjimurce vtemeljil.

Učitelj je bil, šteri si je čisto nesebitno, prez ikakvoga svojega hasna odlučil to, da će vas medjimurce tak v duševnom, kak v gospodarskom poslu podpomagati.

Nego naše ljudstvo je pred 25 letni ni bilo vučno novine šteti. Kakvu strplivnost i veliku veselje i radost prama ljudstvu je moral on čutiti, ki je vendar ni popustil sastavljanje novin, nego se je stalno ufal, da ipak on bude jakši, da bude dostigel cilja šteroga si je pred se postavil.

Istina, dobil je! Ljudstvo već po svi občina po celom Medjimurju rada čita ove novine, i s veseljem primè navuka, kaj od tjedna do tjedna vu svakom broju čitati more. Ovo je njemu najvećše pripoznanje, ovo je njemu najbolji dar!

Kak družlvene i podvučljive novine već od kraja uvèk imaju na brigi gospodarske posle, i dajuju navuka, kak bi si mogli gospodarstva poboljšati. I nèmaju malu zaslugu vu tom, da si ljudi puno bolje gospodariju i ovak vu imetku napreduju.

Ljubiti domovinu, napreduvati vu duševnom i gospodarskom poslu, na ove krèposti navučavamo mi našè ljudstvo vu ovi novina.

Ako je negda i malo oštreše treba pisati i malo bolje pero pretisnuti, nigdar ne pišemo mortli s takvim nakananjem, da bi koga mortli zbantovati šteli; rajši zbog toga, da ako na kakvu krivicu ili smèšnu stvar pokazemo, da ovak drugomu pèldu preds-

tavimo, da ima priliku na dober put stupiti. Kajpak, da se čudaput nešči ovak zbantuje; nego prez boli niti trna ni moći s noge vun zeti.

Mi samo to valujemo, da hotonce nigdar nikoga niti nèmso, niti nebudemo v naši novina zbantovali.

Nego žalostno je to, da su i takvi je, ki naše dobrovoljne navuke i naša navučanja krivo razmatraju, i ovak naša istinska, odprta nakananja i pred drugimi krivo sudiju. Žali bože, ravno med gospodom jesu ti lakoumni sudci.

Veliju, da je lahko za parazslà pisati. Istina, lahko stane pisati onoga, ki zna pisati, pak ki zna i razme stvar od štere piše, pak k tomu ako pozna dobro i ljudstvo šteromu piše.

Samo zenite naprè sve tecaje od 25 lèt, pak se osvedočite, što sve je pisal za parazslà. Komaj čete najti 5—6 pomoćnikov, ki su bili kroz tuliko lèt uredniku na pomoć. Skorom uvèk sam, s neizmerno velikom strplivnostjom je zdrzal kraj nakananja, da medjimursko ljudstvo mora jenput razsvetljeno postati.

Vè lahko sudiju ovi prez posla, prez penez i prez pameti, nego puni duga sudci, da ovak, pak onak bi bilo treba novinu pisati, ali zašto još nigdar niti jedan je nè jednoga reda napisal vu novinu. Niti nezna. Samo suditi, šarcati zna, kak svaka baba spečenoga kruha. Niti nebi to naprè donesli, ar su nas ovi mudrijaši čisto nikaj nè vredili, od koga god čovek ne mora gori zeti blaznenje, nego, ar navadno v krèmi, ili s kakvom prilikom navadno kraj kupice se počneju pošpotavati, samo pitajte takvoga, kuliko svoji rèci je već videl naštampani.

Mi stalno i očivestno po onom traku hodimo, šteroga je prvi urednik pokazal i započel. Da njegovo delo nebi bilo dobro i istinsko, »Muraköz—Medjimurje« nebi bilo stupilo već 26. tečaj.

Mi i nadalje i uvèk kanimo biti vaši iskreni prijatelji i navučitelji. Primite naše navuke i naša opomina s radostjom; budite osvedočeni, da vas mi poleg najboljšega na-

kanenja, zarad vašega dobra, čisto nesebitno navučavamo vu naši novina.

To će biti naš najbolji dar i naša dobra plača, ako vi poleg našega navuka budete vu svi krèposti, vu duševni i gospodarski posli još lepše, još bolje napreduvali.

Povest „Medjimurja.“

Ve, da 25 godišnicu oblužavaju naše novine, vredno bu spomenuti, kak i da su nastale »Medjimurje.« kakove okolnosti su presilile naše voditeljske kruge, da urediju novine za naše medjimurce.

Kak glavni urednik, vtemeljitelj naših novin Margitai Jožef piše vu svojoj knjižici, Medjimurje je vnogo kvarovalo za ono vreme, dok je k Horvatskoj spadalo, po slobodnim bojom tijam do 1861-ga leta. Naša braća preko Drave kak onda, tak i denes neprestano boriju se, da zadobiju naše Medjimurce. Za onda su imeli dosta prilikah odvraćati naše ljudi od svoje rodne domovine. — Zatirali su naš materinski, medjimurski jezik i širili illirski jezik. — Škol-ske knjige, molitvene knjizice, kotelidari, novine bile su po najčistešim illirskim jeziku sastavljene, koje su se vu velikim broju po celim Medjimurju razširile. I ne za čuditi, za ono vreme je bilo med našimi Medjimurci dosta takovih, koji su lifrali našim ljudim illirske i slovenske novine i knjizice. Naši medjimurci su počeli pomalen pozabiti svoj materinski jezik i prek zeli slovenske i illirske rèci, tak, da ako bi to dugo trajalo, ne samo kaj bi svoj materinski jezik pozabili, nego poleg toga povrnuli se na on put, koj pelja vun iz naše domovine v Horvatsku.

Oko 1870-ga leta su previdli naši voditelji, da duže je već ne za čakati; ako nećemo naše Medjimurce čista zanemariti, moramo nekaj činiti, da se ova žalostna doba malo poboljša. — Moramo poiskati on put, koj naše Medjimurce nazaj dopelja k materinskomu jeziku. A k tomu je naprvè bilo potrebno, da izvrgnemo z Medjimurja illirske i slovenske knjige i damo puknu ruke po pravim, čistim medjimurskim jeziku pisane knjige i novine. Tak su se narodile

Kak je Bengez Tonček do dobre žene došel.

»Tonček,« rekel je stari Bengez, kada je jedne nedelje meseca Augustaša poslie pozne meše, svojim jedinim odraslim sinom, stazom kroz jalšovo grmlje vuz zuborečog potoka iz cirkve domov išel. »Tonček, sada bi već skoro bilo vrijeme!«

Onda je iz svoje drvene lule pulknul nekoliko modrih dimov prama nebesam u zrak, pritisnul je prstom desne ruke, u žaru se dižuće duhanske rezance natrag u lulu te je stupal odvažno, kak već stari čoviek odvažno stupati more, sa šestdesetimi godinama na plećih, koj još nema okrepljujućega obeda u želudcu.

»Je, je, već bi skoro bilo vrijeme!« — veli opet. Onda zatihne te samo kimne nekoliko krat svojom siedom glavom.

Od cirkve u fari, pak do Bengezovog dvora, koj je svojim zemljama, livadami i šumami na podnožju briga nutri u ravnicu ležal, je ipak bila treba jedna ura hoda, pak anda su ta dva muža imala dosta vremena za spomenek, nikaj im se nije sililo.

Anda je i Tonček bil tiho, koj je bil svojih trideset godinah star, a ktomu zdrav i jak dečko, i mučal je tak dugo, dok nisu

došli do brvi, koja je na drugu stranu potoka vodila.

Onda se obrne i zapita:
»No, kaj japa misle, da bi već vrijeme bilo?«

Na putu je stal vrbov trčèk, na ovoga se stari Bengez sedne, sklopke na njem mirno svoju lulu, potegne kroz koščiku betvu trave, spukne izpod pojasa mehura sduhanom te prième lulu puniti.

»No, je,« — veli, dočim mladoga čovieka, koj pred njim stoji i plehnatu škatulju sa šibicami pripravnu u ruki drži, od glave do pet promatra, — »no, je, tvoje noge, dečko, su jednake kaj svieće, moje pak se vèriže i skup opadaju, kak da bi htiele okrug opisati; tvoje ruke primu svako dielo kak sa željeznimi klešči, moje pak drhèu, da niti onoga kebreka tam, koj po stezi beži, nebi mogel vloviti; tvoji zubi shrustneju orahe i liešnjake, u mojih su same luknje; tvoje oči zgleđaju muhu na križu turna, moje pak na me zlo paze, puste mi tloge na zemli ležeće zubače se popiknuti... je, kak velim... već je vrijeme!«

Poslie tako dugoga govora su usla morala malo odpočimtu. Anda je stari Bengez svojemu grabavemu nogami išel dalje te nije ništa govoril, dok nisu obodva, otac i sin

iz grmlje van na prostor došli, odkud su već svoja kuću videli i debeloga dima iz dimnjaka se van rivati.

»Eno! Opet ta bedasta dekla kuri, kak da bi cieloga vola pekla, a nazadnje je govedina ipak žilava, kak vèinjena koža« — mrmral je stari — »Ja samo to velim... to deklinsko kuhito ni dela siede lasi. Odkad nema matere, Bog joj pomiloval dušu, od onda nema nikakvoga reda... žena mora u kuću!«

No anda, — sad je i Tonček razmel, kaj japa hoće i čemu je već vrijeme.

Jedno malo si zalučne, skoro tak na tanko kak mala senica nazvana fraterčica, a zatim veli:

»Anda... neka bi se ženil, misli japa?«

»Tak je!« — odgovori stari seljak i kimne pet do šest krat glavom, kakti za potvrdu svojega mnjenja.

To je težka stvar, — baš težka stvar! — veli Tonček; a onda zamukne i ide mirno svojim putom.

Nakon deset minutah se stari nezadovoljno ksinu obrne:

»Zakaj težka stvar?«

»Za to, jer bi morala biti i meni i japi po volji, a za dva se ženiti, to nje bogme

Medjimurje 1884-ga leta majuša 18-ga je bil dani v prvi broj, pod naslovom »Muraköz,« polovica po horvatskim, a pol po magjarskim jeziku sastavljeni.

Naši Medjimurci su s velikim veseljem prijeli ov glas, tak da od 7-ga broja počemši već su morali na vekše štampati »Medjimurje.« Forma naših novin se veckrat premenjala, tijam do 1888-ga leta. Od onda neprestano na dva arkuše izhajaju, jen arkuš za magjarsku, a jen pak za horvatsku stran. — Za kratko vrème razširile su se naše novine nê samo po Medjimurju, nego po celim orsagu; koj se tu rodil, odhranil ili tu služboval i po vremenu odstranil se od nas, naručil si je medjimurje. I v Horvatskoj je vno go bilo takovih, koji su s radostju predplatili na »Medjimurje.« Najveć čitatelj horvatske stranke je naravski v Medjimurju bilo, a zatim v Štajeru i na bohnečkim.

Urednici i suradnici su se v prvim redu trsili na to, da one dogodjaje, svečanosti pišeju v novinah, koji se doma v Medjimurju pripečuju. Zvun toga doše su napre — kak i denes — gospodarstvene stvari, pripovesti, šale, prifrtnice, pësme. I takove stvari su pisali ne samo vućem ljudi, nego i prosti poljodjelavci. — Još i den denes imamo takove suradnike, kojim je kruh ne pero, nego plug i motika. Pa kak izvrstne rede dobimo vno gupit od njih!

Medjimurje najveć sam prosti puk za država, z med ovih je najveć predplatnikov. — Vredno je spomenuti, da za ono vrème bilo je više takovih predplatnikov, koji su poleg siromaštva ne bili mogući predplatu nutri poslati, a novine bi radi čitali. Pa kak su si pomogli? — Donesli su izdatelju mestu penz korpicu jabuk, mladinu, stucu žganice itd. — samo da jim pošilje novine. A bili su i takovi, koji su mesto predplate hodili v tiskaru mašinu vrtet. Jedna velika stranka predplatnikov je izišla z medjimurskih magjarov. Za ono vrème je na veliku pomoć bil »Medjimurje.« pokojni föispán Svassits Benő, koj je od Lazar Bernal vlastelina čez dve leti 400—400 frt. podpore pribavil a od kormana pak 300 frt. subvencije na leto.

— Királyi Pál i Wlassits Gyula dr. bivši minister, je isto tak vno go pomogel pri tom. Korman je veckrat vkraj zel subvenciju, ali Wlassits ju je svigdar nazaj priskrbel. — K ovim su se pridružili Trefort Agošton kultusminister, Gönczi Pál tajnik, nadalje Terbec Istvan i dr. Ruzsicska Kalman, kraļjevski inspektor.

»Muraköz«-u je od prvoga dneva glavni urednik Margitai Jozef, bivši direktor čakoske preparandije. Jedino njemu moremo zahvaliti, da imamo denes svoje novine. — Z početka kakti pomoćni urednik je bil Zrinyi Karoly, direktor čakoske preparandije — A horvatske stranke glavni suradnik je pok. Gerencsér György, državásárhelyski učitelj bil, za njim Glad Ferenc i Kollay Emanuel, ludbrečki doktor, koj čez više let pošilja v Medjimurje svoje izvrstne pripovetke.

Izdatelj »Muraköz«-a je od prvoga dneva Strausz Sándor.

A suradnici po redu, kak su novine izišle do 1896-ga leta su ovi bili: Gašparlin Mihály i Schadel István plebanusi, Greskovits I. professor, dr. Lazar Gyula professor, Valló Vilmos professor, Bálintfi Balint, Potlacsnik (Pataki) Antal kapelan, Pisker Lajos učitelj, Blauhorn Mark učitelj, Belányi Tivadar professor, Horvath Gyula ravnajuć učitelj, Megyeresy Géza, Sipos Károly patikar, Zrinyi Károly professor, Ziegler Kalman kr. notarjus, Dr. Krasovec Ignac, Szirtzi György doktor, Baranasits i Lisziak plebanusi, Fejér Dénes, Pálya Mihály bivši direktor, dr. Wollak Adolf fiskaljus, dr. Böhm Szyndei, Molnar Istvan plebanus, Steinauer J. učitelj, Novak Mihály učitelj Goričanec Jozef, Tislér József plebanus, dr. Trsánsky Gyula fiskaljus Ujváry Mihály professor, Kovacevics Istvan učitelj, Bellosito (Szombalfai) Bálint professor, Kerman Janos učitelj, Miskolczy Arnold professor, Nedelici Horvath Lajos, Danitz Sándor r. učitelj, Nagy Lajos učitelj, Knezovits Viktor baron, Gaal Imre professor, Kollarits Mihaly kotarski sudac, Laczkovics Tamás vlastelin, Stingly János učitelj, Brauner Alajos učitelj, Vreszk György učitelj, Czirkvencics György polyodjelavec, Szindóts Viktor veliki sudac, Kerlezsa Igác poljode-

lavec, Kovacsics Ignac učitelj, Kutnyak Marton zvonar, Svharz Náthán učitelj, Horváth Honor katekata, Felméry Albert professor, Farkas Károly učitelj, Varga Tivadar učitelj, Tóth Sándor ravn. učitelj, Jancsó Gyula, Várossy Mihály professor, Sray József i Sray Ferenc učitelji i Rhosóczy Elek učitelj.

Prvoga broja su v Kanizsi štampali — 1884. leta majuša 18-ga. — Kajti ga onda još ne bilo v Čakovcu tiskare. — Drugoga broja su već v Čakovcu štampali.

Zadnja leto se premenilo uredništvo. — Magjarsku stran je Dékány Mihály bivši professor čakoske preparandije vodil kakti odgovorni urednik a horvatsku stran Loparits Rókus József učitelj Julian družtva vu Hertkovcu. — 1907-ga leta su Dékány Mihalya premostili v Budimpeštu. Na mesto njega je stupil Zrinyi Károly, direktor čakoske preparandije, kakti odgovorni urednik magjarske stranke, a glavni suradnik je Brauner Lajos državni učitelj. A horvatsku stran su prek zeli Rhosóczy Elek, državásárhelyski državni učitelj, kakti odgovorni urednik, a glavni suradnik je Bezenhofer Mihály državni učitelj vu Drávanagyfalu. — Od 1907-ga leta oktobra 27-ga ovi vodu novine. — Vu horvatsku stran — kak to i naši štovani čitatelji opažuju — najviše piše — Kollay Emanuel ludbrečki doktor, koj je tak tekuć desna ruka urednikom. — Njegovu marljivost ne moći zadosta pohvaliti. Od tjedna do tjedna pošilja svoje zanimljive, izvrstne pripovetke. S tak vernom pomoćnikom, kak je on, se malo koje novine moreju dicit. — Za njim dođu Loparits Rókus József, učitelj Julian družtva vu Hertkovcu, Pataki Viktor ravnajuć učitelj v Kotor obćini, Sray Ferenc državni učitelj, Kutnyak Martin zvonar iz Rackaniže, Klekar Lukać poljodjelavec z Drávasárhelya, Novák Mátyás, Malek Istvan, Rhosóczy Mihály, Andrasec Flórián, Vicsár Ferenc Komárváros, Andrasec János, Prelozsnýak István i Kovacsics Ignác.

Na veliku težkoću sluziju za vezda financiálne okolnosti. Najviše suradnikov bez svake nagrade pišeju v Medjimurje, kajti vezdašnji korman je oduzel 600 korun sub-

nikakova šala! — No ja sam si uvijek promišljaval, jer si otca štujem, te mi nećem u kuću takovu dopeljati, koja bi mu ogrćivala njegov život, a sada vidim, da čim postaje čoviek stariji, tim je manje hasne od prazuoga ljubakanja i tim više hoće i glava u ženitvu svoje reći, a ne samo srće.

»Ti si bedak!« — veli stari — »pak zakaj nebi bilo u redu, da su glava i srće zadovoljni? Zakaj to nebi moglo biti, da bi ti jednu ljubil srdcem, jer je hepa, ljubezna, pobožna i dobra, a onda i glavom, jer joj na svakom koraku, kojega učim, videti mores i spoznati na svakoj rieći, koju progovori i na svakom ćinu, kojega poduzme, da bi mogla vrlo seljakinja iz nje postati? — Dečko . . . ja ti velim . . . ako na koju misliš, pak si misliš, da nebi baš za zahititi bila, tak odpri oči . . . jer s odprtemi očmi se na gde kojoj malenkosti dapaće, nenadano more opaziti, jeli izbilja nije za zahititi. — Jeli da . . . ako vidiš pero, odmah znaš, da li je kosovo ili sovino, vrahčevo ili šojkino, pak baš je tak sa ženami . . . i ja ti velim . . . ako ti se jedna dopadne, onda si daj od nje nekaj skuhati; sadašnje vríeme se već pri svakoj kući kava pije; anda si daj od nje kavu skuhati, po tom budeš odmah znal kakova je ptica pak

ćeš onda lahko onu pravu najti!« —

Pri zadnjih riećih ove ćudnovite razpravu su oba muža do kućnih vrat došli, pak jer je dekla u kući već zlicami ružila, obrnuli su obadva svoju pozornost na druge stvari te su govorili o spravljanju otave i o drugih nadohadjajućih gospodarskih poslovih. U obće, posle toga spomenka, stari već niti jednom rieću nije zapodenul govor o ženitvi svojim sinom.

Da pak je njegova opomena na plodnu zemlju opala, to je on opazil na nastavšoj zamišljenosti svoga sina, pak i na tom, da mu je sin po večerih ili po nedeljah popoldan znal pohadjati susede, koji su imali za ženitvu odrasle kćeri. U ostalom, on je hotel Tončeku u stvari, koja je na njega samoga najviše spadala, posve slobodnu volju prepustiti i u nju se nikaj miešati.

A Tonček, on se je najprije odlučil za crnooku Jatlicu Lećekovu, pak anda je jedne nedelje popoldan išel bez svakog daljnje oklevanja izraven u Lećekov liepo uredjeni dvor, te je dievojku odprto ngovorit:

»Čuješ Jatlica, meni ti tak nije dobro; nebili ti bila tak dobra, pak bi mi kavu skuhała?«

Jatlica je odmah po kuhinji letela sim tam, kak preplašena koblica po sienokoši,

bitila je u naglosti nekoliko šalic iz police na zemlju, koje su se po zakonu svoje krkoće na komade razile, a pregaćom je potegnula iz kuhinjskog stoleka nekoliko zlic, koje su se u svojoj nevoji cingetajuć pridružile na zemlji ležećem komadom šalic.

»Kavu hoćeš?« — Je, je, dobiti ćeš kavu! — Ov hip dobiš kavu Tonček! Gde su samo te šibice? — Aha, tuj su. — A gde je sad ta nesretna škutula sa prženom kavom?«

Rieći su joj samo curele iz ustah, a jezićec se je potil od nagloga okretanja, tak je bila pripravna ledićenom Tončeku Bengezu na službu, možbit . . . u nadi . . . da bi negda i ona njemu mogla zapoviedati . . . Bog zna! Misliti se sve dade, a misli mladih, za ženitvu odraslih dievojkah, su nedokučive.

I ona potegne kavinski melin sa police da je ladička van po kuhinji odlećela, onda nasiplje zrnje kave u melinčekov trahtr, kak da hoće za tri mlatac kavu kuhati, i sad je pričela mleti, mašinu med koleni držeć, tak strašno naglo, da je mućeno kavinsko zrnje onak sliepo, puno smrtnog straha, proti svem ćetirem stienam, i Tončeku u lice letelo.

No . . . na zadnje je iz svega toga

vencije, kaj su čez više let živjale. — Za sada čeli terh nad izdateljom leži, koj već čez više let vnogo i vnogo alduje za Medjimurske novine. V Horvatskoj podupiraju novine svakojacka družtva, svečeničtvo korman, bogateši ljudi, dočim prinase bez svake podpore izhajaju novine. — Tu ga više takovih, koji samo kritizirati znaju, ali pisati za narod, to njim nepaše. — Čelo delo najviše nad učitelji leži, koji samo iz ljubavi prama našim Medjimurcim, nezaluju za trud, da barem svaki tjeden daju v ruku puku nekaj za čitati, po pravim medjimurskim, materinskim jeziku.

A nazadnje kaj da rećemo? Nadari, svemoguć; Bog naše surednike, predplatnike i čitatelje s najpovoljnijeim zdravjem, da se naše »Medjimurje« još druge dvadesetpet godišnice vćakaju!

Blagoslavljanje školske zastave vu Drávavásárhelyu.

Niti ne pametujemo, de i da bi bila tak lépa svečanost, kak 24-ga majašu v Drávavásárhelyu. Koj je nazočen bil pri ovoj svečanosti, vu dugo nebu mogel pozabiti ov dën. — Ne služi ov dën na radost samo Drávavásárhelyskoj občini, nego na čast i diku čelomu Medjimurju. — Iz sve strani Zalavarmegije zvun toga z Budimpešte došli su sim gospoda da vidiju, kak se ponašaju naši Medjimurci, da je treba skazati ljubav prama našoj lepjoj domovini. — No, ne nas je sram povedati, da ga ne bilo čoveka, koj se nebi čudil onomu odusevljenju, koju su skazali naši ljudi.

Več v jutro rano okinčena je bila čela občina na sve strani pl-hetale su magjarske zastave a možari podjedno pokali, kak da opominjaju domaće: samo se pripravljajte, kaj god lépoga pokazete stranskim, to bu na vašu diku služilo. I drávavásárhelyski ljudi kak da bi razmeli ov opomenek jen i drugi trsil se, pripravljaj se, da s čim lepše obaví onu dužnost kaj na njega čaka.

Več pred par dnevi predi postavili su na pijacu lépu boltu, slavluk pri kojem je najviše trpel sam občinski biro, Prelozsnjak Antal, onda Zsuidarics Gjura, občinski zastupnik, koj nepozna truda, de je reč kaj lépoga složiti, osobito ki, se parade tiče i Kukolici Istvan cimrman, koj je rušta slagal. — A pri cirkvi su postavili opet jednu senu, de se je zastava blagoslavljala. Ne daleko od cirkve bilo je naperenih sedem možarov, da daju na glas i susednim obćinama, čeljoj okolici,

da se v Drávavásárhelyu nekaj čudnoga, nekaj lépoga pripeća.

V jutro rano ob 3 vuri počil je prvi možar, da pozove ljudi naj predi na molitvu na pozdravljenje angelsko, a onda pak na delo. — Za čas dođu vnu najpredi žene s metlum i kontom, da počistiju svaka pred svojom hižom, kaj je već za pospraviti. Istu cestu orsačku su z pozubačile, s pomele, s polejale da se nebu prašilo, da bu se gospodin premuškušom peljal. — A naš Zsuidarič se vozi po biciklinu od vulice da vulice, da vidi, jeli je sve v redu. — I de se mu kaj nedopada, zahrnuj nad čovekom, da ovak pak onak, ako nebu činil to, kaj on želji, onda bu jaj. — I ljudi mu s voljum, smejuć spunju želju. — Do 7—8 vure v jutro već je sve v redu, sve okinčeno.

Okolo pol desete vure sproziju sedem možarov, na znamenje, da je tu fõispán. I za par minut doruži kućija pred boltu, de je već čakalo na njega do stotino i stotino ljudstva. — Na sredini puta na obelne strani jeden dugi red svatevcah. Kre njih školska deca, na jednoj strani puca, na drugoj dečki. A za njimi puk, kak je široki i dugi pijac. A pred boltum su stali občinski poglavari domaći učitelji s oblegatom, Filipih Lajošom. Kak skoči dolí z kočije Bathány Pal prof, fõispán s svojom presvetlum gospom — rodjena Palini Inkey Valeria — i kraljeski školski inspektor Dr. Ruzsicska Kalman, kojim su se pridružili Dr. Kroller Mikša, habaš iz Zalaapáti, Dr. Thassy Gábor varmegijski glavni doktor, Dr. Marik Pal tajnik premuškušov, Cukletter Lajos bilježnik törvényészka Borbély György profesor, urednik »Magyar Pajzs«-a, Nagy Samu urednik »Zala« novin, Margitai József i Dr. Csury Jenő z Peste. Szalmay József veliki sudec i Dr. Huszar Pál podsudec, odmah stane pred nje občinski notarjuš, Marinovits Ferenc, da pozdravi s lépim govorom vu ime občine premuškuša.

Zatim stupi pred nje Rhosóczy Elek-ova djačica Marcius Annuška i po lépim, magjarskim jeziku sledeći govor držala:

»Presvetla Grofica i presvetli Grof, gospon premuškušom! Iz srca se radujem, da po jeziku naše drage domovine morem pozdraviti Vas, presvetla gospoda.

Kako nam je vugoden ovaj den, jer Vas vidimo med sobom, presvetla gospoda, da bute svedoci i delnici naše odusevljenosti. Je, i mali domorođci medjimurski se znaju i očuju veseliti magjarskoj zastavi. I k našem srceu su isto tak priraščene ove tri farbe, kak kojemu god rođjenomu magjaru. Mali smo, ali vu nas isto tak gori oženj domoljubavi, kak vu onih, koji su pripravni i krv prelevati za magjarsku domovinu. — Ov lépi kič naše neđužne duše naj služi Vam na radost, da bude i Vam ov denek tak vugoden, kak nam. — Želim Vam, da se med nami jako dobro čutite.

A od nas Milostivna Grofica primite dobrostivo ov cimer, kakti zalog naše iskrene ljubavi i odanosti, koju prama Vam čutimo. »Éljen a Méltóságos Grófok! Éljen a Méltóságos gróf fõispán úr!« — Éljen, éljen! — kriči čeli puk na ves glas.

Zatim se spraviju svi vu cirkvu. Napre školska deca, za njimi svatevce, onda poglavari s premuškušom. — A napre i odzadi, od jedne i druge strani neizmernoga ljudstva. — Ob pol 11 vuri se počela sv. meša, koju je Dr. Kroller Mikša, habaš iz Zalaapáti služil, a domaći plebanuš Filipih Lajoš i kapelan Lovrec Ferenc su assistirali. Pod sv. mešum je Rhosóczy Elek, domaći učitelj i kantor na korusu sa 24 v belinu oblećinimi devojčicami spopéval najprije »Jójj el szentlélek Isten!« (Veni Sankte) a zatim više marijanskih poppeval. Jednu lépu pesnu su spovevale čerke domačega zvonara, Prelozsnjak Ilona i Maria, a jednu dve gospodičre, Némethi Jolan, domaća učiteljica i gosp. Horvath Valéria s jako vugodnim glasom.

Po sv. meši su se svi odpravili vun pred cirkvu, de se počelo blagoslavljanje zastave. — Zastava je z zelene svile, na jednoj strani kip sv. Alojzija, s ovim napisom: Istenért, hazáért, királyért! Na drugoj strani magjarska korona sledećim napisom: Drávavásárhelyi m. kir. áll. népiskola. 1909. — Prije blagoslavljanja je spovel učitelj s decom narodnu hymnu »Isten áldd meg a magyart!« Dok su deca i nazoćni učitelji popevali ov. je grofica — kakti kuma zastave — prevezala na zastavu prekodrečno lépi pantleke, kojega je sobom donesla. — Na jednoj strani pantleka je ov napis, zlatnimi slovami: Ne bántsá a magyart! (Nebantuj magjara! To su reći Zrinyi Mikloša, glasovitoga pjesnika). A na drugim pantleku je sledeće napisano: Gróf Bathány Pálné, Palini Inkey Valéria Drávavásárhely, 1909. május 24. — Vun ovoga pantleka je još jeden pantlek na zastavi z narodne farbe, čerleni, běli i zeleni. — Zatim je Kroller Mikša habaš blagoslovil zastavu. Po blagoslavljanju su zabijali v zastavu čavle: — Kroller Mikša, — onda grofica, kakti kuma, za njom premuškušom, onda Dr. Ruzsicska Kalman, kr. inspektor, Szalmay József, veliki sudec, Szentel Dezős profesor i Zrinyi Károly direktor čakoske preparandije, Filipih Lajoš orsački oblegat, Brauner Lajoš, predsednik učiteljskoga družtva, vu ime Kecskés Ferencá podjašrišta domaći plebanuš, Kornfeind Nandor predsednik školskoga odbora. Sray József direktor domaće škole, Vreszk Vince učitelj, Löwensohn Mikša upravitelj školskoga odbora, Marinovits Ferenc občinski notarjuš, Prelozsnjak Antal občinski biro, Novák Janoš, namestnik biroa, školski odbornik i Blagovič Janoš z drávavásárhelyskih urberialeov. Po tim je držal habaš izvanredno lépi govor, od patrona dečice sv. Alojzija, i kak se ima ljubiti Bog, domo-

ipak samo jedna šalica kave izašla, ali dobra je bila, to bi joj ista nenavidnost morala dopustiti, a sladka je takaj bila, jer je Jalžica pet komadah cukora na jedan krat u šalicu hitila, da je samo onak u vis špricnulo i stolnjak je još dugo vremena mogel uspomenu kazati na taj vriedni posiet.

Dođuće nedelje je Tonček išel mimo Lečekovog dvora. Tam na kraju šumice se je dizal u vis crveni krov nad kućom, u kojoj je sedel debeli Žagar, ako nije u postelji ležal, dakako ne radi bolesti već radi lienosti. On je puno držal do ležećega kapitala.

Žagar je imal kćer, koja je imala lice, kak pun miesec, gazdarica je bila kak jazvec, a okretna kak tromonog (Fautier) Ovu je Tonček zaprosil za šalicu kave, jer da mu je u želudcu nekako kiselo, a pred očmi sivo i črno, u vuhih pak da mu šumi, kak da bi jedan vlak došel iz Kanizse, drugi iz Ormuža u Čakovački kolodvor, a tam bi baš taj hip se domaći vlak priredjuval za Varaždin

»Kavu bi rad? Tak . . . tak! Je . . . pak kaj nebi . . . i jeden Štampril žganice . . . fine šljivovice . . . bil dober?

To je tak lieno i lagano dohadjalo iz vuztah dievojke, kak kaplje iz kotača, kojega je mlinar zaustavil.

Ali Tonček je bil jedino za kavu zauzet . . . žganica bi mu samo u glavu udarila i tam još veću revoluciju načinila, je rekel.

Anda se dievojka stane zdihavajuć sa klupe u hladu pod lipom, te se riva u kuhinju, kak tovljeni šišmiš, koj se po nahizju jedno malo pieške prošeće. Onamo dođuća, posegne onak svena, kak se to za vručie lietne dane pristoji, za kavinskem melincem, vsiple nutar pet ili deset zrnah i prične vrteći . . . svake minute jedan krat. Pri tom dakako nije zrnje iz trahтура skakalo na sve četiri strane, jer nihi skoro nikaj nije u trahтуру bilo.

Ali za to pak dievojka nije skuparila vodom tak, da se je voda iz prenapunjenoga lonca po komenu prelejal i one dve goreće treščice u jamici pogasnula.

U to je Tončekova mućnjava prošla, kak da je nikada niti nebi bilo, u vuhih već nikaj nije šumelo, pak je tu zlaburu radje ostavil, niti joj na tek nije bil znatiželjan, već se je pobatrivel stim, da se je sel u krčmi za stol, kak to mnogi oženjeni čine, ako doma nikaj pravoga nedobe za jesti.

»Tri put je Bog po svietu hodil«, —

misli! si je Tonček — »ali dva krat je u mojem slučaju badava hodil. — Sada sam znatiželjan, kak bude sa Miholčevom Maricom, koja je četiri lieta za menom u školu hodila i koju smo mi školska deca nazivali »svikom«, radi njezinih plavih (blond) lasih . . . još ću onde pokušati.»

Anda je Tonček dođuće nedelje, dobru uru poslie večernice stal pri vrtnom plotu dvora Miholčevoga, pak se je rukami držal za letve istoga. U vrtu je u to vrijeme baš Marica iz raznovrstnih ružah slagala snopić za pred kip blažene device Marije u Marinjnoj kapelici izvan sela. Kad ju je Tonček u vrtu opazil, pozval ju je kplotu bliže, te ju je zaprosil za šalicu kave, jer da mu je tako zlo postalo, da mu hoće srce iz tiela izkočiti. Tun, šalicom si hoće srce privezati

Marica se na to nasmieši te se iz njezinih srninih očih zablesne osobito prijazno i šaljuo.

»Samo se sedni tam u zelenu huticu, Tonček«, — rekla je — »da se jedno malo razhladiš, jer Augustuško sunce pošeno kuru! — Odmah dobies kavu . . . kakovu imaš radje više črnu ili više svietlu?«

»Više črnu«, — odgovori Tonček —, ali pusti me radje s tobom u kuhinju iti,

vina i kralj i na kaj spadaju ove reči: »Ne bántsz da magyart!« Nazadnje je predal zastavu Sray Jozeфу, ravnatelju domaće škole koj je opet s lépmi rečmi prek dal nju jednomu mladiću Znidar Antal. — I ve se ponovila vu srcáh ona radost, koju smo pri govoru Marciusz Annuške žuli. — Pri jednom i drugim govoru frknuše su suze iz očih nazočnog gospodi. — Na zadnje je kantor spopeval s decom i s učitelji: »Házádnak rendületlenül légy híve óh magyart!« pjesmu. I s tim je kraj bil blago-lavljanju.

Po blagoslavljanju su svi učitelji i ostala gospoda ođišli vu orsačku školu, de su medjimurski učitelji držali svoju redovitu sednicu. — Tu je najprije Brauner Lajoš predsjednik odpr sednicu s lépmi rečmi, a za njim je Dr. Ruzsieska Kalman kr. inspektor držal predavanje od kulture medjimurske. Za njim Dr. Csury Jenő od pošterske kasse, a nazadnje Schramm Béla učitelj iz Hodosan.

Po sednici je dober obed čakal stranjske pri Meideru, de su se vu najboljoj volji zabavljali do kesnoga večera. Pod obedom je nazdravil najprije Ruzsieska Kalman kr. inspektor kultuzministra, grof Apponyi Alberta, kojemu su poseb telegrafirali vu ime Medjimurskoga Učiteljskoga Družtva; zatim je nazdravil habaš groficu, — premoškomu habaša Marinovits Ferenc notarjuš nazočne goste, Filipiáš Lajoš ablegat premoškomaš, premoškomaš Dravavasrhelysku občinu Zrinyi Karoly direktor Brauner Lajoša, predsjednika, Brauner Lajoš predsjednik Dr. Ruzsieska Kalmana, kr. inspektora Rhosóczy Elek učitelj Dr. Csury Jenőja, Csury Jenő Margitai Jozefa i Zrinyi Karolya, bivšega i vezdašnjega direktora čakoske preparandije itd. Okolo četrte vure odvečer su se varm-gjinska gospoda odpravila k domačemu plebanušu na večerju, de su ostali večer do desete vure. — Grofica je prije kak bi bila ođišla, sto korun aldavala na zastavu.

A nazadnje kaj da rečemo k tomu? Nikaj drugo kak to: daj Bog više takovih dnevoj i prilikah Medjimurju, de si moremo priskrbiti pred očim orsagom ono, kaj je nam najdragše i to je — dober glas.

Težka vrémjena.

Ako čitamo historiju, navék vidimo, da su Medjimurci verni sinu bili domovini Magjarskoj. Svaka gruda vu Medjimurju je posevečena sa krvjom, koja curela za domovinu Magjarsku. Svaka gruda bi nam mogla povedati, ako bi govoriti znala, da su tu vitezi hodili po zemli. Iz ovih vitezov jih je dosta medjimurska mati gojila...

Navék i navék su medjimurci verni bili svojoj domovini Magjarskoj. Njihovo

čusstvo je čisto kak biser-zrnce. Ali žalostno je, pod novo vrème, hoćeju naši neprijatelji zasmetili ovo čisto čusstvo. Hoćeju zasmetili tak, da hoćeju posejati nemir i svadju med naš pošten medjimurski narod.

Kak goba zraslo je vu Medjimurju nekoliko takvih mladičov, koji sa manjšom pametjom, i stém vekšom prevzetnostjom hoćeju biti apoštoli lérskih sanjarijah. Čujte dragi Medjimurci, Vas bi radi oteli od Magjarske, bez koje je Medjimurje nemoguće živeti. Medjimurec samo vu Magjarskoj more biti doma.

Vu najnovеше vrème čitamo, da se je osnovalo nekakvo Strossmayer družtvo, kojemu je zadaća, da ide proti Medjimurju te da Vas dragi moji osvoji.

Tko je bil taj Strossmayer? Dosta ako Vam povémo, da je bil biskup i svojemu narodu nije dal, da magjarski more Boga moliti vu cirкви, zbog toga su vu Srému na jezere magjari ostavili katoličku veru... Jeli vam tko brani da nesmiјete po svojim medjimurskim jeziku Boga moliti? Oh znamo mi, da bi Strossmayerovim apoštolom najprije zadaća bila, da se medjimurci navéju lérski.

Težka vrémjena nas čekaju. Budimo svi doberi domorodci i kak jeden odbijmo od sebe svako lénlanje. Naš sudbina nas veže k Magjarskoj nam domovini, proti ovoj činiti bilo bi prokletstvo, ali za Magjarsku nam mило domovinu budimo pripravni i krv prolejati.

L. R. J.

Politički pregled.

Vu Magjarskoj politici nema do sada nikakve preménjenje. Sve stoji tak, kak je bilo. Možebiti da za kulisah drugač stoji stvar, ali to se još neda nam znati. Jedne novine ipak pišeju, da bude se do 20-ga juniuša svršila stvar i sve bude vu redu. Jer onda ide kralj vu toplice vu Ischl, a i Kossuth Ferenc se odpravlja na ovo vreme na toplice vu Wiesbaden. Tak se veli, da Kossuth nebi išel vu toplice, ako nebi bila vredit stvar.

Vnogo kaj-kaj pišeju novine, ali i drugi

dén zatajiju da bi bila istina. Pisale su i to, da je nemski cesar takajše preporečil našemu kralju, da naj se složi s magjari i naj vredit politički položaj. Jer i nemski cesar Vilmoš II. je za to, da se Magjarska ojači, jer bez Magjarske je jako slaba i Austrija.

Vu Magjarskoj dénes tak stoji stvar, da je dénes čela Magjarska za samostalnu banku za vredenje pri soldačiji i za samostalni gospodarstveni položaj. Čela Magjarska je poleg neodvisne Kossuthove stranke. Samo neki tjeđen, da je bilo vu Požonyu zbiranje ablegata i tam su Kossuthove stranke ablegata zebrale. Vu Magjarskoj su svi preglednuli za čim ide Austrija. Za tim, da i prinasa takve svadje napravi, kakve su med narodnosti vu Austriji. Jer vu njihovim rajksratu, tojest orsačkim spravišču se skoro svaki dén tučeju pemski i nemski ablegati pak negda i taljani. Vu Magjarskoj vu jednoj občini nema tuliko larme na spravišču, kak vu Austriji na orsačkim spravišču. Vodja tučkašov je tak zvani Lueger, koji je zajedno i purgarmešter vu Beču. Sada je taj Lueger bil vu Zagrebu, da buni horvate. On je najme zato, da se napravi lérška kraljevstvo i da bude on lérski podkralj. Pa mu naj bu ako tak hoće! Bude već videl kak dalko bude dčel sa lérci.

Veliju da je sadašnji prestolonaslednik jako zato, da se napravi lérsko kraljevstvo. To se vu Magjarskoj neveruje. Jer niti prestolonaslednik nebade delal politiku, koja bi njemu i njegovoj familiji bila na kvar. Tak barem pišeju novine a mi to spoménemo. Naprotiv koji poznaju Ferenc Ferdinanda, veliju da jako rad ima magjare.

Vu Horvatskoj je sve tak kak je bilo. Ljudi lečeju, kak hrošči, svaki se ipak boji da si nevudri glavu vu zid. Bog zna kada bude tam došlo do reda.

Kak se imaju hraniti domaći zajci?

Za hranu domaćih zajcov moremo upotrebiti sve ono, kaj domaćim živinam davljemo. Anda zelenu krmu, seno, zob, ječmena, vrtno zelenje i kaj se v kuhnji natepe od

nego tu samomu sedeti, u kuhnji se moremo skupa spomenkuvati; ovde li mi samomu moglo postati dugočasno!«

»Ti si mi čuden svat« — veli Marica smiešča se. »Najprije ti je u želudcu i u srdcu zlo, a odmah za tim bi se rad spomenkuvati. Znaš... iskreno s farbom van... nije baš u najboljem redu, ako mužkarci pod jednom u kuhinji čepe i okolo šnoflaju, te rigle odkrivaju i u lonce zalukavaju; međjutim, ako misliš, da baš moras polag biti... slobodno... ja nemam niti u kuhinji tajne.«

Anda je Tonček išel šnjom zajedno u kuhinju, te se je na široku policu obloka sel. Marica pako je sa uvijek pripravnim treščem u jednom lupu zakurila, te iz zdenca friško navečenu vodu, u mađoj ponjgvi k ognju pristavila. Sad je posegnula na policu za melincem, vsiplje u žiti mu točér kavinskoga zruja toliko, koliko je za jednu šalicu bilo potrebno, niti više, niti manje i sada prične umierenom brzinom kvaku gore obračati niti kavu mleti. Na točeru pako gore je bilo gibivo pokrivalo, tak, da anda niti jedno zrno nije moglo iz melinca izpasti i pod kvar projti. Za tim je samleta aromatička mela bila zesipana u gornji diel kavinske mašine na sito, a na nju onda

kipuča voda... ne na jedan krat, već lievanje pretgavajuje. Sid se je čulo, kak u dolnji diel mašine najprije curi, onda kaple i... kava je gotova. Šalica je natočena na malu taticu metnuta, kraj nje na manjoj šalici nekoliko komadičah cukora, da si ga Tonček po volji može, više ili manje, metnuti u kavu i da se niti jedan komadič nepofrati.

»No... anda!« — misli si je Tonček, — »sivka barem zna kavu skuhati, kak se pristoji, pak onda kak tu sve naokolo liepo izgleda, sve čisto, posudje se svieti kak zicalo i svako je na svojem miestu... to mi prišpera još po nekoliko nedeljah si kavu naručivati. Ovde ostanemo! Dalje neidemo. I anda... izraven van s riečju...!«

»No, Marica«, obrne se proti dievojki, koja je već bila zabavljena sada rabljenu šalicu, žličicu i ponjgvicu, kak i kavinsku mašinu očistiti i na svoja miesta pometati, — »kava je bila fina, ali... srđce si šnjom još nisam privezal.«

»Tak... još ne?« — veli Marica smiešče se.

»Je... znaš... to bi za pravo bila tvoja stvar, srđce privezovati, pak kad bi je pričela privezovati... sigurno se nebi

brnilo... niti ti nebi hotelo odbiežati, već bi tak mirno stalo, kak ovčica... em me valjda razmeš, kaj hoću reči?«

Sad dievojki krv navrije u lica i ona se požari do lasih... — Ako hoćemo iskreno govoriti, je ona Tonček Bengeza, još od onda, kada su pri starem gospodinu školniku još u školu hodili, mogla dobro trpeti... em ju je više krat od čoravoga Pavla Zloduha znal osloboditi, kada ju je na vulici zlobno napadal i nacukaval, a sada u tamnici sedi, jer mu je zločestoča još od onda u srdcu ostala, pak je onda poslie počinil zločin, koj ga je na tri godine u tamnicu dopeljal. Od ovoga anda zločestoga dečka ju je Tonček više krat obranil, pak zato ga je Marica još od dietinstva, uvijek nekako više cienila i radje videla, nego druge dečke.

»Dečko« — je rekla, te se je zasramljeno pregačom u rukah igrala — »bi morala... za istinu liepo bedasta biti, ako... te... nebi razmela! Ja... najme da ti neka svakog dana kavu kuham, tak ti misliš, pak onda bi najpametnije bilo... misliš... da bi mi gospodin plebanuš dopustil, da se u Bengezov dvor posve preselim, jeli? — No... daj mi ruku, ... ja te već dugo u srdcu nosim, pak ti hoću vierna žena,

povrtelja. Ali po mogućnosti moramo paziti, da nedobiju zajci gnjilu, fajhturnu hranu. — Paziti moramo nadalje i na to, da zajci ne dođu pri jednim obroku do samo takove hrane, koja čuda vode drži vu sebi; proti tomu se moramo braniti suhom krmom, kak je seno, zob.

Velike zajec, — kak su belgijski oriaši, bečki modri zajci itd. — moramo s dobrom hranom hraniti.

Ovim dajmo v jutro kuhani krumpir, ili krumpirovo belnje, poparjene poseje ili z ječmenoga šrota, poslano tjesto za jednu šaku.

Poldne zelenu krmu (travu, detelicu, pravu i tursku, listje).

Večer pak za jednu šaku zobi.

Manjšim zajcom, kak su svilne dlake itd. vu jutro zelenu krmu a večer pak malo zobi. Z vun toga moramo gledati, da budu zajci navek imeli pred sobom dobro seno.

V zimí mesto zelene krme cukoricu, burgundiju, mrkvu damo zajcom. V zimí i marha samo dvaput dobiju jesti na den, zato i zajce tak hranimo, v jutro, a poldneš-njega obroka večer.

V leti, da je vručina, svaki den opoldne dajmo zajcom frižku vodu.

Koj više oče znati od toga, naj si naruči »Házinyúltenyésztés és Értesítés« zване novine. Izhajaju vu Csillaghegyu.

Po Auffenberg Janošu.

KAJ JE NOVOGA?

— Dar za školsku zastavu. V

jednim posebnim članu smo spisali blagoslavlanje drávavásárhelyske školske zastave; tu si za dužnost držimo imenovati sve one prijatelje, koji su ne bili skraćeni na zastavu darovati. To su: Zsniarics György 2 K., Topolnjak János 1 K., Leszinger Imre 1 K., Novák Ferenc 1 K., Jug János 1 K. 40 f., Lészár Pál 2 K., Marcius Antal 1 K., Spiczár Elek 2 K., Molnár József 60 fill., Pfaltak Mihály 2 K., Reich Mária 1 K. 20 f.

tvojemu ocu poslušna kći, a tvojemu imetku dobra gazdarica bit!»

A žalna ga zatim smiešća se zapita:

»No, jeli ti je sad bolje, Tonček, ili . . . ti moraju još sve dievojke u fari kavu kuhati?»

»O ti moja mala klaturica ti!« — veli veselo Tonček i zagrlí svoju Maricu, — »pravo je rekel moj otac, da put k-srdcu vodi kroz kuhinju!»

Iste večeri je Tonček od sela, gde je Marica stanovala, pak do svoje kuće trebal samo deset minul, akoprem je daljina za navadnog putnika iznašala dobre pol ure.

Kada je iz grmlja van na prostor izašiel tak, da je već krova svoje kuće mogel videti, zajuhušnuo je, da se je po celoj okolici orilo, a kad je tak blizu došel, da je svog oca pred kućom na klupi sedeti i svoj lulu kaditi videl, kriknuo je iz svega glra:

»Japa, Miholićeva Marica, ona zna kavu kuhati!»

A staromu Bengezu je od veselja lula iz ustah na zemlju opala, njegove oči su se zakresile te je rekel:

»Hvala Bogu . . . sad dobimo opel dobru gazdaricu u kuću! — I baš mi je drago, da je to Miholićeva Marica, s koje otcom sam još od mladosti uvijek dobar pajdaš bil a i danas jesam!»

Em. Kollay.

Horváth Ferenc 40 f., Tomasics Mihály 40 f., Czellingér József 1 K., Kovács Flórián 40 f., Tucsics Fülöp 20 f., N. N. 20 f., Pivár József 60 f., Ferlin Ignác 40 f., Vukovics Antal 1 K., Novák Imre 1 K., Jaklin István 1.30 f., Glogovec József 1 K., Lészár Ferenc 1 K., Pergar Ilona 40 f., Dugan Regina 20 f., Oreski Antal 20 f., Jálusics József 20 f., Horváth Balázs 1 K., Trajbar Antal 1 K., Klekar Lukács 50 f., Szeczer Vincze 50 f., Blágovics János 2 K., Drávavásárhelyski urberijalci 20 K., Kovácsics Jakab 1 K., Verbancz Péter 1 K., Kovácsics János 1 K., Goricásnécz Pál 20 f., Zaplatics Márk 40 f., Károlyi Ferenc 40 f., Jalusics Imre 20 f., Poszavecz Róza 30 f., Krájácsics József 1 K., Kosaj Mátyás 20 f., Goricásnécz István 40 f., Prelozsnýák Ferenc 40 f., Prelozsnýák Mihály 40 f., Loparics György 20 f., Bránilovics István 60 f., Hrescs István 1 K., Magdalenics György 1 K., Levecz István 40 f., Terbovits István 1 K., Vértés Antal 20 f., Tomasics István 1 K., Kersznik András 50 f., Novák Ferenc 1 K., Blagovics György 1 K., Verbáncz Janos 40 f., Bajkec József 40 f., Keleti Samu 2 K., Marcsesz András 1 K., Kreszinger György 1 K., Golubics Bálint 40 f., Novák Mihály 20 f., Iváncsics Márk 40 f., Marcius György 2 K., N. N. 6 f., i Meszarics János 40 f. Z ovih penez je dobil nagrade Zsniar Antal, koj je govora držal i zastavu nesel šest korun i Marcius Annuška pet korun, Svi gori imenovani darovniki naj primeju od strani drávavásárhelyskih učiteljov najiskrenešu hvalu.

— **Plemeniti čin.** Gospodična Meider Mariška, čer Meider Mór drávavásárhelyskoga krmara je bila tak zdušna, da je nabirala poseb za drávavásárhelysku školsku zastavu. Na njenu prošnju su sledeći darovali: Bukovec Ferenc, Spiráncz Janoš, Krikovics Jakob, Kreszinger József Zsniarics Jakob, Korunek Ferenc, Prelozsnýák Antal, Kovačić Janoš, Filipič Jožef, Lészár Pal stareši, gospa Löwy Józefa, Csakathurner Ella i Prendl Katalin 1—1 korun; Ivačić Gjura, Asztaltársaság, Gyukesz Andraš, 2—2 korune; Klucsarics Tamás 60 fill., Szontor Miška, Szexer Istvan, Szever Antal, Mikulić Ferenc (Varažd) 50—50 fill., Bacinger Ferenc, Gasparlin József (Drávacsány), Jalusics György, Safran Ferenc (Csáktornya), Trupkovics István, Dugan Gjura 40—40 fill., Horvath Pál 50 fill., Bukovec József, Blagovics György 30—30 fill., Tér József, Novák Mátyás, Asztaltársaság, Vuics Mária i Magdalenics István 20—20 fill., Gyukesz Anna 10 fill. Sve skup 26 kor: 20 fill. Svim ovim zahvalujuju lépo učitelji drávavásárhelyske državne škole.

— **Dva milijone korun na dobrotvornu svrhu.** V Aradu je ove dneve vumrl jeden vlastelin, 69 lét star Spitzer Ignatz, koj je ne menje, kak dva milion korun teštamiral varašu. Za jeden špital, kojega mora ve varaš zazitati, je 700 jezer korun ostavil, židovski občini 500 jezer korun pojedinim društvam 200 jezer korun, siromaškim dijakom više jezer korun. Zvun toga je i rodbina dobila lépe peneze. (Škoda, kaj tu némamo v Medjimurju takvoga vlastelina).

— **Nesrečno putovanje.** Iz Varsó varaša javiju, da su med Varsó i Berlin na željeznici zaklali razbojniki jednoga trgovca ženu Hoppe Julišku. Žena je ove dneve v Berlinu bila, de je zdigla z jedne banke 23 jezer rubelov gori. Onda je s mužom dimo putovala. Na Pnievnik stacionu je išla dolí i nise već povrnua nazaj. Muž je mislil, da se žena poblodila i v drugi waggon sela.

Pri Szumme kolodvoru nju je počel iskati ali ženi nití trohe, diti glasa, — na to je odmah javil redarstva, koji su podigli iztragu i za kratko vréme su ženu našli mrtvu, svu zmrcvarjenu blizu Vaszilkov staciona. Tak veliju, da su na čuga razbojniki putovali, koji su počekali ženu da je doli stala, odpeljali nju sobom i vmorili, — da nebu mogla proti njim svedočiti.

— **Učitelj v pogibelju.** Od nas z Medjimurja više učiteljov odide v Hrvatsku na staciju k Magjarskoj školi. Ove škole zdržava tak zvano »Julian društvo«, kojemu je nadzornik Margitai Jožef, bivši direktor čakovske preparandije. Ove učitelje — naravski naše braća prek Drave s jako hudim okom glediju, jer se njim nikak nevidi, zakaj držiju magjari pri njih magjarske škole. A ove škole su samo radi onih magjarov postavljené, koji su se odselili v Slavoniju. Jen i drugi učitelj se tuži, da horvati mrzaju na nje, dočim nemaju zroka za to, jer ove škole tam samo zbog magjarske dece stoju, da nepozabiju deca svoj materinski jezik i ova mržnja vnoiguput na hudo pelja. — Ne zdavnja je jeden horvatski učitelj strelil v Sidu Heinricha magjarskoga učitelja, a ve pak Hild László piše od onud — koj je prije v Medjimurju — služil, — da su školorom i žnjim tak napravili. — Hild, koj je v Nikincu na staciji, piše, da se jednu noć na to prebudil, da su mu obloka na hizi, de spi, ili prestrlil, ili predrlí. Najenput je skočil vun z postelje i dvaput strelil z revolvera, ali v kmici je nikoga ne mogel zgledati. — Onda je išel na občinsku hizu, da javi čelu stvar, ali nití jednoga redara ne našel tam. — Navučiteljova žena se tak prestrašila, da je srečni krč dobila i ve btežna leži. — Galženjaki su se brzčas od revolvera prebojali i odbejali. — Hild je ve poslal molbenicu nutri, da ga premostiju, jer v Nikincu je njegov život ne siguran. — Tak čitamo v »Magyarország« zvanih novinah.

— **Čudo.** V Londonu ve kažju jednu tri leta staru pucku, koja izvanredno lépo zna na glavir igrati. — Ime ovaj puctice je Pilar Osorio. Stareši njéni su iz Španjolskoga i ran su se v Lipče varašu zdržavali, da se déte narodilo. — Kak su došli roditelji na to, kaj njihova pucka tak čuden talentu ima za mužiku? Jenput njoj je dojka spépvala jednu pjesmu, da je još 28 mesecav bila stara. I etto, malo déte počme poslušati i za čas ide k glaviru i tak dugo se spinja na stolec, dok je ne gori splazila. Onda je počela igrati s jednim prstom i tak dugo iskala s prstekom glase, dok je ne zigrála onu vižu, steru je njoj dojka svopépvala. — Dojki se to strašno čudno vidlo, najenput zvala mater, koja se takaj čudita nad detetom. Onda su stareši odlučili, da čerkić daju posebni glavir napraviti de bu se vučila. Pilar je ve 37 mesecov stara, govori španjolski i nemški i lépo igra walcere, mazurke i druge stvari. V Londonu je ve vu strašnu velikim poštenju. — Samo to je čudno, da drugda neče igrati, samo da njoj dojde volja. — Roditelji nju zabađav pripravljaju, da njoj je ne volja, neigra.

— **Dva milion težakov bez dela.** Frank Morisson, tajnik težakoga društva v Ameriki je ove dneve rekel na jednoj sednici, da je v Ameriki dva milion težakov bez dela, koji v najveksim siromaštvu živju. — Ne moči anda razmeti naše ljudi, kaj je vleče v Ameriku, da znaju, da je tam ne sreća nego nevolja čaka. Pak podjedno putuju vun z Magjarskoga.

Proti Petar kralju. Srbsko redarstvo

je ove dneve na trag došlo jednoj tajnoj skupčini, koji su se pripravljali, da budu Petra, srbskoga kralja i Nikita, črnogorskoga vojvodu zaklati. Skupčini mesto je Genf i New-York.

— **Draga piknja.** Jeden Amerikanski milijoner je drago moral platili ove dneve pozabljivost jednoga franczokoga telegrafista. — Miljonerova žena je prek potuvala čez Pariz i dišla je s ovum prilikom k jednomu trgovcu, koj zlatim i druge dragočnosti trži. Trgovec je pred nju nametal svakoformu dragočnosti, i gospa si je jeden diadēm zeb-rala (z dragih kamenov napravljeni věnec, s kim si gospe lasi kinčiju), za kojeja je trgovec 85 jezer frankov prosil. Gospa je telegrafirala v New-jork mužu, opisala je, kakov je diadēm i nazadnje pitala, jeli ga slobodno kupi. Muž je odmah odgovoril. — Telegrafiral je sledeće: No. Prince tov high. (Ně. Čena je previsoka.) Ali telegrafist se poměšal, zagledal i ne je del za »No« reč piknju, nego je telegrafiral sledeće: No prince tov high. (Nikša čena je ne previsoka). Žena, da je dobila telegramm, se jako rez-veselila, da je njeni muž tak veliki gavaler, najenput je odišla v štacun i mesto prvoga diadēma si je zeb-rala još lepšega, koj je samo petstojezzer frankov (po naših penezih 480—490 jezer korun) koštal. — Tak amerikanskoga milijonera je jedna piknja ne menje, kak pol milijonov frankov koštala.

— **Mesto vračto debeli norc.** V Pešti se je pripetilo to ove dneve s jednim bogatašom, koj je po celim varašu bil poznati poleg svoje velike skuposti. — Jednu odvečer se odišel šetati, da je zgledal, da ide proti njemu jeden vučen doktor, profes-sor sveučilišta. — Mislil si je, ovoga bu dobro zastaviti, da mu da navuk, s čim bi se vračil. Šetali bumo se skupa i onda već nebu vupal prosili plaću za navuk. — Na-jenput stane pred njega i veli: Gospon dok-tor, jako se hudo čutim. — Kaj vam fal? — pita ga doktor. — Želudec me boli — veli skupec. — Ej, ej, to je ne dobro. — Odgovori doktor. — Prosim, stisnite oči skup i podjedno zmerite a pizika porinite vun na dugoma, da ga dobro preglednem kaj vam je. — Skupec je tak napravil. Par minut zmeri s vun porinjenim jezikom, onda preg-ledne, toti vidi, da je okoli njega čeli esopor ljudi. Ovi su svi misli, da je zgubil pamet a doktor se ve onda v tretjoj ulici šetal.

— **Koja je svoju mater dala zak-lati.** V Szabadka varašu je ne zdavnja grozen čin zrokovala jedna nečemurnoga srđca žena, Haverda Mariju. — Haverda Marije mati je v Szabadka varašu stanovala, i kak povedaju, bila je strašno bogata. — A čer je odišla v Peštu i tam jako razvuz-dano živila. To se materi nikak ne dopa-dalo i kajti je zabadav opominjala i karala svoju čer, da naj se povrne na dober put, nazadnje nju je tak štela kaštigati, da nju zalaji, poleg česa či nikaj nebi herbala po materi. — V jednom testamentu je čeli ime-tek čeri ostavila ali proti zadnjemu je štela ov testament premeniti. Toza se bojala Ha-verda Marija, koja je tak rekuč naztepala peneze v Pešti, i do grla se zadužila, da s čim predi dojde do penez, nagovorila je svojega dragoga, Janossy Aladara, da naj staricu strli. Janossy je dugo ne štel k to-mu privoljiti, ali nazadnje je itak posluhnul grešnu ženu. Svojim pajdašom, Vejtha An-tonom odišel je v Szabadku, — i čekal na priliku, de bi mogel staricu skon-čati. Jenput se starica v gorice odpravila i da je dimo ista, Janossy nju je počakal pri

jednim klanjcu i s'řtilil. Vise tjednov je tra-jala iztraga, dok se zazvedilo, što je krivec. Janossy je prvi valual, da je ženu on stre-lil. Ve već su svi tri v reštu. Ove dneve bu sud.

O posvećenju

Statue Bl. D. Lurdske v Štrigovi 1909. Majaša 2.
(Ova pesma pjevana je bila na koncu sv. meše uz pratnju orguljah, pjevalo Društvo naših pevcev.)

Vesel spomin obhadja svet,
Na čudo pred pedeset let.
Kad stopila je v Lourdes.
Kraljica zemlje i nebes.

Lepo Djevice Lurdske.
Takaj u crkvo Štrigovsko.
Svu lepo ko Davice žar.
Sprovdjali smo na oltar.

Procesje Ona si želi
V procesji zbrani Mi smo sli,
I svatevah tak lepi broj,
Svoj' Venčete poklanja njoj,

Devojčice ki Vas krasi,
Marijin cvet neđužnosti
Med Vas sim knam si došla je,
Iskat nove Bernardice,

Djevičta vam podaja 'zged
Zmir stopajte na njeni sled.
V neđužnosti za njoj! za njoj!
Gor čaka vas z Bernardikoj.

Djevice Lurdska! svih dobrot,
Tvoj Lurd od nas je daljna pot.
Mi svi nemormo dojtii tam
Pa Ti si sama došla knam.

Tvoj Lurd od sad zavse poprek,
Naj tu slovi kroz dol i breg,
Lurdska dupljina nam svigdar
V toj cirkvi bude tvoj oltar.

Tu kaži nam se o Lurdska!
Marija mati, milostna,
Med nami zvojtjena kraljaj
S prošnje naših srđcah čuj!

Pa nam na zadnji smrtini boj,
»Brezmadežna« na strani stoj!
A duše naše zapeljaj,
Na Lurdsko goro v sveti raj!

Kutnjak Martin.

Nekaj za kratek čas.

Kaj je štuk?

To dobro znamo, da su se 48-ga vre-mena gardisti najbolje bojali štuka. — I dva medjimurci, — kak sam čul od starih ljudi — su pobešli na granici, da su počuli štuke ružiti.

Jeden mi je pripovedal (siromak već je pokojni, daj mu Bog dobro!) Kak su bežali s štajerske granice proti domu.

Pokojni G. jim je bil kommandant. Kak smo došli blizo granice, — stupi pred nas gospon G. i veli: L udi, nikaj se najte bojati. — Vište ja sam već blizo 60 lét star čovek, pak se nepreplašim švabe zakaj bi se vi bojali. — Ne bojte se, ako mi zružimo na švaba, jeli pak nebu bežal. — Niti sam Lu-cifer ga nedostigne, tak bu rezal. — Samo batrivo ljudi, samo batrivo!

A mi — povedal mi čovek — ličimo v rukah sulice (reztegnjena kosa na dugim štiti) i čakamo kaj bu ztoga, i podjedno štrepčemo s nogami. — Jenput samo zagrmi nekaj na Štajeru, blizo Lotmerka, durrrrrr . . . pak po drugoč durrrrrrr . . . Hej da li vidim čutoru i Kotoribu! — Kaj je to, pita jen i drugi. — Štuk, — veli gospon G. — Nikaj se najte lecati ljudi! — sve bu dobro. Samo ostanite v glidil

A mi se zgledamo jen na druga i

pomalen delamo korake — curuk. Za čas se samo čuje: durrr — durrr — durrrrr. Ej tuješ Domiter, velim pajdašu, to ti je ne norija. Tu ti sam sv. Ilija poka, ne ljudi. Hodi Domiter — da ga prefundal — idemo dimo. — Mojemo pajdašu niti dvaput ne bilo treba reči, sam se obnre i onda bejži, kaj moroš. A ja za jim. — Rezali smo mi dva tijam do mlina (blizo Selnice.) — Tam je bila za ono vreme krčma. Tam smo se prvič zgledala nazaj, jeli nas što tira. — Nigdi nikoga. Samo moj Domiter sopi za hrbtom, koga sam pretekel. — Par krajcarov smo imeli v žepu, spravimo se nutri na holbu vina. Jen i drugi zapove si zemlju. Krčmar nas pita: kaj vam je, kaj tak sopite? A mi smo od velikoga truda i bega ne mogli pregovoriti, samo hlipčemo i podjedno si brišemo znoj s rukavom z čelá. — Niti smo pol ne spili, već vidim, da moj Domiter plaho gledi čez oblok. Kaj ti je? — pitam ga. — Nikaj, samo bejži za menom, — i s tim skoči vun nad vrata i hajd proti Pek-lenici. A ja za njim. Rezala smo opet tijam do K . . . Tam smo se skrili pod jen melin v jednu šajku. Poldrugi dan smo ležali v šajki lačni i žejni, prez toga, da bi jednomu ili drugomu došlo na pamet vun poluknuti. Drugi den v zorji se potegnemo vun, da vidimo, jeli je išče svét čeli. Idemo v selu, de smo već našli naše pajdaše, — susede. — Onda smo stopram zazvedili, kaj je splašilo mojega Domitra pri mlinu. Dva financi su išli proti krčmi, za koje je moj Domiter mislil, da je švaba.

Malo lepše je žišlo v jednim drugim mestu, de je gardiste Besze Janoš vodil, koj je bil jako paradan, šalen čovek, i kam je god došel, svigdi su ga radi poslušali. Svo-jum norijum ki mrtvi i mrtvoga prebudil. — On je od štuka sledeći gospor držal:

Čudno — veli — da su je i takovi ljudi, koji se štuka bojjiju! A kaj je štuk? Štuk je nikaj ne drugo, kak prosta puška, samo kaj malo dugšu i širšu čev ima, z štere malo vekše kuglje puščaju vun, ali ran zato, kajti su vekše, leži se jim je moči vugnoti, kak drobnjoj kuglji. Pak šteri bi se prebojal od nas od puške?

Niti jeden! — zakriciju svi. No vište. Ako se već male puške ne-prebojimo, kak bi se mogli onda bojati štuka, i od one velike kuglje, s šterom je niti ne moči dobro ciliti?

Svi su se smejali na to, i od potlam se niti jeden gardist ně prebojal od duge i široke puške.

Kaj je bolše?

Gost: Čujete gospon krčmar, kaj je to zajetina ili pečena mačka?

Krčmar: Vam tekne?

Gost: Je.

Krčmar: No, kaj onda spitavate? Je ne bolša mačkina pečenka, štere tekne, kak zajetina, šteta netekne?

Kaj je i istina.

Gost: Hé, krčmar platim! Imam jednu pivu i devet kiflinov.

Krčmar: Čujete, ako bute vi drugiput žejni, onda ite k peku.

Dobro sukno.

Jenput se selčani spraviju vu varaš opravu kupovat.

Ovu opravu kupite — truca je štacunar s najhušom robum. Izvrstno sukno, drži do konca svéta, i onda je moči išče žnjega zimsku kapu zešiti.

Odgovor na članak: „sprevod bez svećenika.“

•Muraköz 21 broj 1909.

Nejde samoga pisca, nego više i rajše poštovanoga občinstva ide, koje občinske ove novine čita, i koje on mastim načinom zavajda i mene zlo oglašuje. Najprije moram reći, da su u onim pismu bar tri laži; prvo: da ja ovdje podpisani nisam hotel iti nasprevod, a to zato jer on bil meni osoran i grobjan; i druga laž: da ja nisam hotel novac uzeti, jer nije dosta poslao; i treća laž: najogavnija, da ovi, koji su mrtvo tlo nosili, nisu Jezuša zazivali, nego samo nekoje žene — muži pak su popa javno na ves glas preklinjali i shalabukom u neredu su išli na grobje. Tu sem jim poručio po zvonaru, da jih opomene, da nesmeju sami zakopati, već da je red do cirkve donesti, i ja sem u sobi čekao, — ali oni su sami proklinjajući zakopali, ter šteru su ju blagoslivili, ali da još su 3 do cirkve došli s kletvom i pod silu su zvonili, kad je zvonar vre zvršio redovito!

Eto dakle: što je komu i učem krivo? Kad sem ženu prijai smrti 2 tjedna ja sam ispovedio u sobi i nazoči mnogih dušah — nisam ništa pred drugimi govorio. Ali kad umrla, došao je stariji brat Koraj Jozef javiti ceduljom, i lepo bez srde poručio sam K. Štefanu, koj se drži za bogataša i takaj za pravičnoga: nek mi sada prilikom sprevoda i prveši dug od pet ljet po 25 u. to je samo 1 f. 25 i 15 kor. za sprevodne stroške — ali on to neće, nego je i grobjan. Zato sem poručio, da domov ili kžihi na sprevod nemoram iti, a pri cirki sem pako dragovoljno čekao, kad donesu. A kad su grubijan se ponašali, nisu mi došli od grobja do cirkve i malu ral dužine! Drugi den kao na molitvene dane ili križevske prošecije imamo navadu iti na grobje, te sam ja nazoči cele velike prošecije njezin grob blagoslovio.

Val. Kraljić selnički plebanus.

Gabona árak. — Cienna žitka.

mmázsa	1 m.-cent,	kor.	fill.
Buza	Pšenica	26 00 —	
Rozs	Hrž	16 00 —	
Arpa	Ječmen	14 20 —	
Zab	Zob	16 00 —	
Kukoricza uj	Kuruza nova	15 70 —	
Fehér bab uj	Grah beli	15 00 —	
Sárga bab	„ žuti	14 00 —	
Vegyés bab	„ zimšan	13 50 —	
Kendermag	Konopljenošeme	14 00 —	
Lenmag	Len	19 00 —	
Tökmag	Koščice	20 00 —	
Bükköny	Grahorka	16 00 —	

A zamlacei uradalomban, Vidovecen (Varaždin mellett)

gazdai állás

üresedésben van. Akik az állást elnyerni óhajtják, vagy személyesen, vagy pedig írásban június hó 15-ig a fenti uradalom igazgatóságánál jelentkezzenek.

A zamlacei uradalom igazgatósága.

Kod uprave vlastelinstva Zamlace u Vidoveci kraj Varaždina je izprašujeno

mjesto špana

(Gazde). Koj želi to mjesto postiči neka osobno, ili pismeno do 15-ga lipnja kod gornje uprave prijavi i prepis prinese.

Za upravo vlast. Zamlace.

1297/tk. 909. I Arverési hirdetmény.

A csáktornyai kir. jbiróság közhírré teszi, hogy dr. Hajós Ferenc csáktornyai ügyvéd által képviselt Mursits István erzsébellaki lakos végrehajlatónak Zadravec Ferenc és neje Sostárics Gertrud erzsébellaki lakos végrehajtást szenvedett elleni 240 kor. tőke s járulékaí iránti végrehajtási ügyében az árverést az 1881: évi LX. t. c. 144. és 146 §§-ai alapján elrendelte minek folytán végrehajlatónak 240 kor. tőke, ennek 1906. évi október hó 11-tőljáró 8% kamatai, 31 kor. 50 fill. per. 16 kor. végrehajtás kérelmi, 16 kor. 75 fill. árverés kérelmi és a még felmerülendő költségekből álló követelése kielégítése végett a nagykanizsai kir. törvényték és a csáktornyai kir. járásbiróság területéhez tartozó s az erzsébellaki 236 sztykvbén 21/b hrsz egész ingatlan 612 kor. becsáron, az u. o. 169 sztykvbén 50/a/1 hrsz. egész ingatlan 36 kor. becsáron, az u. o. 492 sztykvbén 21/1 hrsz egészingatlan 15 kor. becsáron, az u. o. 492 sztykvbén 36/4 hrsz egész ingatlan 301 kor. becsáron, az u. o. 492 sztykvbén 36/b hrsz egész ingatlan 12 kor. becsáron.

1909. június hó 15-én d. e. 10 órákor

Erzsébellak községházánál dr. Hajós Ferenc csáktornyai ügyvéd vagy helyettesse köz-

benjöttével megtartandó nyilvános bírói árverésen eladatni fog.

Kikiáltási ár a fentebb kitelt becsár, melynek kétharmadánál alacsonyabb áron az ingatlant el nem adható.

Árverezni kívánok tartoznak a becsár 10%-át készpénzben vagy óvadékképes papírban a kiküldött kezéhez letenni és pedig 61 kor. 20 fill. 3 kor. 60 fill. 1 kor. 50 fill. 30 kor. 10 fill. és 1 kor. 30 fillért.

Vevő, amennyiben a kikiáltási árnál magasabb ígéretet tett, köteles nyomban a kikiáltási ár százaléká szerint megállapított bánatpénzt az általa ígért ár ugyanannyi százalékáig kiegészíteni.

Ha ezen kötelezettségének eleget nem tesz ígérete figyelmen kívül marad és az árverésben mely haladéktalanul folytatandó részt nem vehet.

Vevő köteles a vételért három egyenlő részletben, még pedig az első az árverés jogerőre emelkedésétől számított 15 nap alatt, a második ugyanattól 30 nap alatt, a harmadikat ugyanattól 45 nap alatt, minden egyes vételár részlet után az árverés napjától számítandó 5 % kamattal együtt az árverési feltételekben meghatározott helyen és módokatok szerint lefizetni.

Csáktornya, 1909 március 17.

POLLÁK BERNÁT, VARAŽDIN

ÓRÁS- ÉS ÉKSZERÉSZ.

Ajánlja dűsan felszerelt svájcei zebóra-, arany-, ezűst- és chinai ezűst-árú raktárát.

Ajándéktárgyak nagy választékban.

Minden e szakmába vágó javításokat jótállás mellett lelkiismeretesen és gyorsan eszközöl.

Olcso árak!

Pontos kiszolgálás!

Házeladás.

Perlakon, REICHWEIN ANTAL fő-utca 144. szám alatti

emeletes házát

mely áll 5 szoba, 2 konyha, 2 pince, 1 raktár és 1 faházból, örökáron eladni hajlandó.

Értekezhetni levélben vagy szóval a tulajdonossal.

557

Védjegy: „Horgony“

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

pótiéka

egy régiónek bizonyult háziser, mely már sok év óta legjobb fájdalomcsillapító szornek bizonyult küszvényél, oszúznál és meghűléseknel, bedörzsöléskeppen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosaak legyűnk és csak olyan úveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjegygel és a Richter cégjegyzőssel ellátott dohabza van osomagolva. Ára úvegekben K.-80, K.140 és K.2.- és úgyzólván minden gyógyszerertában kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerőznél, Budapest.

Dr. Richter gyógyszerertára az „Arany oroszlánhoz“, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

Mindennapi szétkűldés.

BOHN nagykikindai cserepe

legjobb minőségű fedélcserép legolcsóbb árak mellett.

Tessék árjegyzéket kérni.

Képviselők kerestetnek.

BOHN téglagyár, NAGYKIKINDA.

Szabadalm. BOHN-féle természetszerű vörös fedélcserép.

523 6—*

HERKULES MOTOR VALLALAT
BUDAPEST V. VACZI-UT 30.

ELSMERT LEGHIRESEBB CSÉPLŐHÉSZLETEK
TELJES JÓTÁLÁSSAL

ELŐRENEMŰ SZIVÓGÁZTELEPEK
ÜZEMKÖLTÉSÉG.
LŐERŐ ÓRÁNKINT KB. 11-2 FILLÉR
ÜZEMZAVAROK KIZÁRVA.
ÁRJEGYZÉK INGYEN.

ÜZEMBEN BÁRMIKOR MEGTEKINT HETŐK.

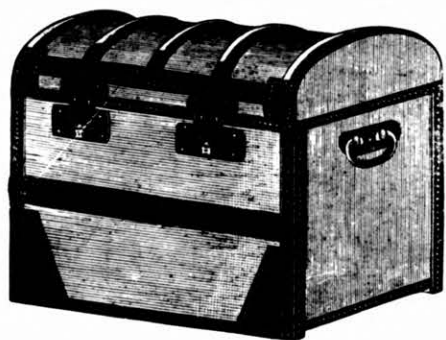
Törvényesen védve. **„Kangya-sóbsorszesz”** Törvényesen védve.

Legjobb fájdalomcsillapító, kitűnő, nélkülözhetetlen házszer bedörzsölésre.
nagy üveg ára 1 K. 50 fill.
Kis üveg ára 80 fill.

867 30-52

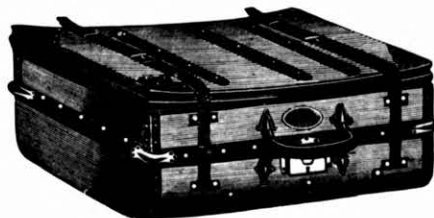
Kapható: Csáktornyan a gyógyszerertárban és az egyedüli készítőnél:

Sziucs Sándor gyógyszerésznél Kiskomárom
Zalamegye. (Számos elismerő levél).

Uti készülékek és egyéb bőrdíszműárúk

Uti bőröndök
Kézi vászon és bőrbőröndök
Uti kézi bőrtáskák
Utazó kosarak

Női kézi táskák
legdivatosabb kivitelben

nagy választékban kaphatók:

Graner Testvéreknél

Csáktornyan.

A szépség!

Minden hölgynek kétségtelenül leghőbb vágya, hogy mentől szebb legyen s hogy ezen célját elérhesse, megragad minden alkalmat és a legképtelenebb dolgokkal kenegeti arcát. — A legtöbb esetben saját kárára teszi ezt, mert nemcsak, hogy szép nem lesz, hanem ellenkezőleg sok esetben tönkre teszi arcbőrét úgy, hogy igen hosszú idő, gondos ápolás kell ahhoz, hogy ismét helyrehozza.

Az a világon egyedülálló siker, melyet Gutóri Földes Kelemen aradi gyógyszerész Margit-Crème-jével elért, (különösen Francia- és Németországban) sok említteti arra birt, hogy ezt a világhírű, ártalmatlan és arc minden tisztátlanodása (szepelő, májfolt, kiütések stb.) ellen pártatlan és csodálatosan ható szert utánozzák. Természetes hogy ez szokaink sem sikerül, mert a Margit-Crème készítésének titkát senki más nem ismeri, mint a feltaláló és készítő s épen azért, mert a titkot soha senkire nem bízta, hanem minden egyes készítményt maga állít elő, a Margit-Crème mindig egyforma, annak kidolgozása a leggondosabb, tehát hatása is rögtöni és biztos. Óvakodjunk tehát arcunkat mindenféleképpen kezeletni és használjunk oly szert, melyet angol, amerikai és francia hírneves orvosok is ajánlanak, mint egyedül biztos és ártalmatlan szert az arc szépítésére és a szépség megőrzésére. Ez a világhírű szepítőszer a Földes-féle Margit-Crème, mely már 4-5 napi használat után teljesen átalakítja az arc bőrét, eltünteti a szepelőket, májfoltokat, kiütéseket, bőrtájkát, mitesszert, arc- és kéz-vörösséget. Az arc ideális szép, üde és ifjú lesz s amellet a Margit-Crém teljesen ártalmatlan.

Ára : kis tégely 1 korona, nagy tégely 2 korona, Margit-zsappan 70 fillér és Margit powder (fehér rózsas és crème színben) korona 20 fillér. Ezen szerek mindegyike külön is használható. A Földes-féle Margit-Crème kapható a világ minden nagyobb gyógyszerertárában, ahol pedig rakláron nem volna, tessék egyenesen a készítőnek így címezve írni: Földes Kelemen gyógyszerész, Arad.

Kapható: 506 3-8

Csáktornyan PETHŐ JENŐ gyógyszerertárában.

Császárfürdő Budapestben. - Nyári és téli gyógyhely, a magyar Irgalmasrend tulajdona. Elsőrangú kénes hévízü gyógyfürdő; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszap-, medence- és kádfürdők, melyek kiváló gyógyhatással használnak az összes reumatikus- és idegbántalmaknál. Uszodák, hőlég-, szénsavas- és villamosvíz-fürdők. Ivó- és belélegzési-kúra. Prospektust ingyen és bérmentve küld

AZ IGAZGATÓSÁG.

502 6-16

Hirdetések

felvételnek e lap kiadóhivatalában.

1426/909.

Arverési hirdetmény.

A csáktornyai kir. jbirorág közhirre teszi, hogy Zakál Henrik ügyvéd által képviselt Muraközi Takarékpénztár végrehajtónak Podgorelec Imre ujhgyi lakos végreh. szenvedelt elleni 428 K tőke, s jár iránti végreh. ügyében az árverést az 1881. LX. tcz. 144. 146. §§-ai alapján elrendelte, minek folytán végrehajtónak 428 K tőke, ennek 1907 évi január hó 16-tól járó 6% kamatai, 23 K árverés kérelmi és a még felmerülő költségekből álló követelése kielégítése végett a nagykanizsai kir. tszék és a csáktornyai kir. jbiróság területéhez tartozó s a IV. Hegyker. 199 sztkvben 814 hrsz. egész ingatlanra 833 kor. becsáron

1909. évi június hó 24-én d. e. 10 órakor

IV. Hegykerület községházánál Zakál Henrik felporesi ügyvéd vagy h. közbenjöttével megtartandó nyilvános bírói árverésen eladni fog.

Kikiállási ár a fentebb kitelt becsár, melynek $\frac{2}{3}$ -ná alacsonyabb áron az ingatlan el nem adható.

Árverezni kívánók tartoznak a becsár 10%-át készpénzben vagy óvadékképes papírban a kiküldött kezéhez letenni és pedig 83 kor. 30 fill. 552

Csáktornya, 1909. március 27-én.

**STOCK-COGNAC
MEDICINAL**

szavatolt valódi borpárlat

Camis és Stock

gőzpároló telepéből,

BARCOLA.

Cognac-gőzfőzde, állandó hivatalos vegyi ellenőrzés alatt. 850 31-52

Kapható minden jobb üzletben.

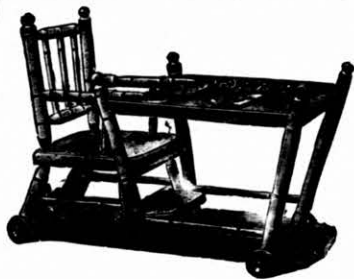

**Steckenpferd-
Liliumtejszappan**

Legenyhőbb szappan arcbőrre és szepelő ellen jó hatással.

Mindenütt kapható!

960 14-40

**Gyermekkoscsik
Gyermekszékek
és kosáráruk**

u. m.:

fülke kézi kosarak, kézi kosarak, fakosarak és papírkosarak

KAPHATÓK:

GRANER TESTVÉREKNÉL

Csáktornyan.

555 1-*

Iparos s kereskedő előfizetőink cégét
a rovathban díjmentesen közöljük.

IPAROS és KERESKEDŐ előfizetőink névjegyzéke.

Iparos s kereskedő előfizetőink cégét
a rovathban díjmentesen közöljük.

Badagos: Hübisch Manó, (faszónraktár) Csáktornya Dörner Sándor „	Férfi szabó: Ivacsics Ignác, Csáktornya Bedics Ferenc szabó, Csáktornya	Mészáros: Nuzsny Mátvás, Csáktornya	Vászonkereskedő: Szivoncsik Antal, Csáktornya
Börkereskedő: Mayer Testvérek, Csáktornya	Férfi és női divatárú: Zrínyi Viktor, Csáktornya	Órás és ékszerész: Pollák Bernát, Vazázdin	Vendégfők: Csáktornya
Borbély és fodrász: Nádasdi Nándor, Csáktornya Mik Szilárd, „	Fűszerkereskedés: Gráner Testvérek, Csáktornya Mráz testvérek, „ Ifj. Premez Miklós, „ Deutsch Salamon „ Hirschhorn Henrik „ Schwarz Mór kereskedő, Drávavásárhely Leitmann György Nyírvölgy	Pezsgőgyár: Muraközi pezsgőgyár, Csáktornya	Hajas József, „ Pecsornik Ottó, „ Hencsey Gábor, „ Antonovics József, „ Becsey Albert, „ Horváth Mihály (Fehér galamb) „ Hlováth Géza, „ Kelemen Imre, „ Mráz Jenőné, „ Prusztz Alajos, „ Deutsch Zsigmond, „ Schlesinger Mór „ Mihálics Ferenc „
Mézeskalácsos és viaszgyertyaöntő: Tihanyi Mihály Domasinecz	Kávéház: Hajas József, Csáktornya Horváth Géza, „	Pék: Stoizer József, Csáktornya Kulesar es Tamás, Drávavásárhely	vendégfők a vasúthoz Singer Salamon, Szoboticza Kalchbrenner Ferenc, Stridó Sójtóry János, Nagyfalu
Butorraktár: Butor és koporsóraktár. Horák Odón Csáktornya Schwarz Lipót, Vazázdin Hirschler Ármín Vazázdin	Képfestő: Scheiber Mór, Csáktornya	Szállító és deszkakeresk. Löbl Mór és fia, Csáktornya	Deutsch Adolf, nagyvend. Drávavásárhely Kovács Mihály korcsmáros Drávavásárhely Leitmann Mihály Nyírvölgy Leitmann Bálint Szentilona Feigelstock Andras Bpest, VII., Dohány-u. 81.
Cipész: Masztnak József, Csáktornya	Kőfaragó és sarkó készítő: Tersztenyák Bódog, Csáktornya	Tejet és tejtermékeket Csáktornyára házhoz szállít Bányavári gazdaság.	Szabadalmazott „Kristály” borszűrő gyár: Herczog Sándor vasúti vendégfők Csáktornya
Divatruház: Liszt és Brodnyák, Stridó	Likörgyár: Hochsinger M. és fiai Csáktornya készíti a híres „Glória” sósborszert 12 üveg bérmentve 5 korona	Úri- és női divat, játék és díszműrú: Kelemen Béla, Csáktornya	
Eredeti Singer varrógépek: Singer Co., Árpád-utca Csáktornya		Vaskereskedés: Bernyák Károly utóda Csáktornya Bunder Károly „ Prostenik Gusztáv, Csáktornya	
Épület és műlakatos: Rosenberg Sándor Csáktornya			

Könyv-papír- és zeneműkereskedés, könyvnyomda, könyvkötészet: Strausz Sándor Csáktornya.

fischel fülöp (Strausz Sándor) könyvnyomdája

Csáktornyán,

a legújabb gyorsajtókkal és segédgépekkel van
felszerelve.

Elvállal minden néven nevezendő könyvnyomdai
munkákat, a legjutányosabb árak mellett.

Könyvkötészetében

mindennemű bekötések

a legpontosabban és jutányosan készítettnek el.

ZRINYI VIKTOR

dívatárúháza

Csáktornya.

**Óriási raktár. Ennél fogva igen
jutányos árak !**

Férfi- és női amerikai cipők.

Nap- és esőernyők.

Mindennemű férfi- és női dí-
vatcikkek.

fehérneműt tisztításra átveszek és
8 nap
alatt visszaállítom.